

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

ANAYASA KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

19 Ocak 2012 Perşembe

ANAYASA KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

19 Ocak 2012 Perşembe

---0---

K O N U

**Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde
Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi**

Sayfa

1:56

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:56
Geneli Üzerinde Görüşmeler	1:56
Kamer GENÇ	(Tunceli) 3:7
Faruk BAL	(Konya) 7:10
Atilla KART	(Konya) 10:11
Uğur BAYRAKTUTAN	(Artvin) 11:12
S. Nevzat KORKMAZ	(Isparta) 13:15
Mihrimah Belma SATIR	(İstanbul) 15:17
Oktay VURAL	(İzmir) 17:22
Abdullah Levent TÜZEL	(İstanbul) 23:24
Bedii Süheyl BATUM	(Eskişehir) 24:28,54
Ünal KACIR	(İstanbul) 28:30
Osman Oktay EKŞİ	(İstanbul) 30:35
Ahmet AYDIN	(Adıyaman) 35:42
Faruk BAL	(Konya) 42

Rıza TÜRMEN	(İzmir)	42:44
Mihrimah Belma SATIR	(İstanbul)	45
Fatoş GÜRKAN	(Adana)	45:47
Ferit Mevlüt ASLANOĞLU	(İstanbul)	48:49
Süreyya Sadi BİLGİÇ	(Isparta)	49:51
Ercan CENGİZ	(İstanbul)	51
Ayşe TÜRK MENOĞLU	(Konya)	51:54
Önerge		55
Gerekçe		55

Açılma Saati: 10.38

Kapanma Saati: 13.33

19 Ocak 2012 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.38

BAŞKAN : Burhan KUZU (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ : Mustafa ŞENTOP (İstanbul)

SÖZCÜ : İsmet SU (Bursa)

KÂTİP : Fatoş GÜRKAN (Adana)

----- 0 -----

BAŞKAN – Saygıdeğer Genel Sekreter Yardımcım, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli basın mensupları; hoş geldiniz, şeref verdiniz.

Gündemimizi açıyorum.

Sizlere gönderdiğimiz üzere, bugün gündemimizde bir İç Tüzük değişikliği var. On-on beş madde civarında toplanmış bir İç Tüzük değişikliği. Komisyonların isminden başlıyor ve AK PARTİ grup başkan vekillerinin tamamının imzasını taşıyan bir İç Tüzük değişikliği.

Ayrıca, Sayın Kamer Genç'in de daha önce vermiş olduğu iki maddelik fakat ilgili olan bir maddesiyle birleştirerek sizlere gönderdiğimiz bir metin elimizde.

Burada dikkat ettiğimiz üzere, işte demin de söyledim, bazı maddelerde değişikliği öngörüyor. Şimdi birazdan, bunları beraber, birlikte tartışacağız; ne gerekiyorsa onu hep beraber kararlaştıracamız.

Evet, şimdilik ben gündemi hatırlatmış oldum.

Sizi bekliyoruz değerli basın mensupları.

(Basın mensupları salondan ayrıldılar)

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, az önce de belirttiğim gibi gündemdeki konumuz, bu saydığımız çerçevede.

AK PARTİ grup başkan vekillerinin tamamının imzasını taşıyan metinde, gördüğümüz kadar, bir defa komisyonların isimleri, yeni kanun, kanun hükmünde kararnamelerle, bakan isimleri, bakanlık isimleri, daha doğrusu değiştiği için ona paralellik kurulmaya çalışılıyor. Biliyorsunuz, İç Tüzük'le, genellikle komisyonlar ona göre düzenliyorlar. O yönde bir çalışma ve yeni isimler önerilmiş.

Gene, bu “Meclis Başkanı süresi” konusunda “iki yıllık, üç yıllık” meselesi birçok yerde geçiyor. Bir yer düzeltilmiş ama bazı bir yerde, iki yerde daha var, o konuları da düzeltmek gerekir “iki yıl, iki yıl” şeklinde.

Yine, milletvekillerimiz, komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımız da buraya pekâlâ teşrif edebiliyorlar haklı olarak, söz alma hakları da var, onları da mümkün olduğu kadar kullanıyoruz bugüne kadar bir sorun da çıkmadı ama genellikle “önce konuşmak, sonra konuşmak” meselesinde “Ben önce aldım.” gibi bazı ufak tefek tartışmalar çıktığı zamanlar oluyor. İç Tüzük, önceliğin komisyon üyesine ait olduğunu çok doğal, çok normal, çok mantıklı bir şekilde onu düzenlemiş. Onların zaten oy hakları olmadığını keza vurguluyor.

Bir başka madde de önerge meselesi komisyonlarda, bunlar da önem arz ediyor tabii. Komisyonlarda önerge konusu da zaman zaman sıkıntıya sebep oluyor. 2007’de, burada biz Cumhurbaşkanının halk tarafından seçimini görüştüğümüzde on bin önerge benim önüme konulmuştu, on bin. Şurada da paket duruyor aşağıda. Dolayısıyla bu tür hususlara da meydan vermemek adına birer önerge her bir üyemize... O zaman bizim elimizdeki önergemiz de bu yönde olmuş, böyle çalışabilmiştik, ona benzer bir düzenleme getiriliyor.

Sözlü sorular konusunda, onu daha derli toplu hâle getirmek istiyor yine elimizdeki metin. Yani “Haftanın belli bir günü iki saat.” şeklinde onu belirlemiş.

“Acil hâllerde görüşme.” dediğimiz durumları ayrıca düzenliyor. Bu konuda yani “Genel Kurulda bekletilme ve acil hâllerde görüşme” biçiminde, burada 52’nci madde olarak yani İç Tüzük’teki, o konuda bir...

Çalışma saatleri konusunda işte “15.00-19.00”, “14.00-20.00 şeklinde olsun.” deniliyor.

Yine, tabii bekleyen yasanın, teklifin burada kırk beş gün sonra Genel Kurula indirilme meselesi, yine elimizdeki metinler içerisinde gündeme alınmış.

Bazı döviz, pankart, vesaire gibi, el feneri -burada yazmıyor ama- mesela onun gibi birtakım şeylerin Genel Kurula sokulmaması öneriliyor. Bu konuda da biraz işin dozunun kaçtığı gözüküyor.

“Pek kısa konuşma” meselesi güzel bir şey ama bunun zaman zaman, o pek kısa konuşmanın uzun süre aldığını ve sayı dolmadığı için Meclis Başkanı ne yapsın? Yöneten başkan kimseyi kırmamak adına buna da belli bir süre öngörüyor, işte “On dakikayı geçmesin.” şeklinde, “Birer dakikalık diyelim.” biçiminde bir durum var.

Genel görüşme, Meclis araştırması konusunda “Okunma” meselesi değil de “Dağıtılsın.” şeklinde... Hasılı yani bu, buna benzer bazı, bir iki atladığımız filan konuları da bir önerge şeklinde görüyoruz.

Bir de tabii Sayın Kamer Genç’in teklifinde, bildiğim kadar, konuşmalara, görüşmelere, daha doğrusu, başladıktan sonra Genel Kurulda kanun tasarısı, teklifin, 5 milletvekili arkadaşımızın imzası gerekiyor. Bağımsız vekiller bakımından bunun tek vekil de olabilmesi yönünde. Onun da böylece,

aynı maddede bir değişiklik olduğundan başka bir yönden, bunları birleştirerek görüşme kararı aldık, size de o şekilde dağıtmış olduk.

Ben, bu aşamada bunları söylüyorum.

Önerge sahiplerinden şu an buraya gelen yok. Kamer Bey'i dinleyelim kendi önergesi bakımından. Ondan sonra da biz çalışmamızı sürdürelim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, efendim, benim bir başka da teklifim var.

BAŞKAN – Evet, o duruyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yani, o 72' nci maddenin de değiştirilmesine ilişkin bir teklifim var. Biliyorsunuz 72' nci maddede “Her konuda gruplara ve 2 milletvekiline söz verilir.” diyor. Ben diyorum ki 550 milletvekiliyle, onu siz gündeme almamışsınız da yani onu da söyleyeyim de almayı uygun görürseniz, değişiklik teklifim komisyonunuzda var.

Ben diyorum ki bu 2 kişiyi 3 kişiye çıkaralım ve mümkün olduğu kadar her partiden birisine söz verelim. Yani, şimdi, bugüne kadar işte yapılan uygulamalarda, kanun tekliflerinde ve kanun teklifi dışındaki özel konularda, işte maalesef bir parti giriyor, bütün söz, kişisel sözleri alıyor. Dolayısıyla, öteki partilere söz hakkı verilmiyor, bağımsızlara söz hakkı verilmiyor. Bu 72' nci maddedeki, işte 550 milletvekili olan bir yerde 2 kişiye söz vermek yani 2 kişiyle sınırlamak çok az, 3'e çıkaralım ve burada da bir 3. Ayrıca da herkese yani değişik partideki milletvekillerine verelim. Uygun görürseniz, komisyonunuz alabilir.

87' nci madde de... Tabii, ben geçen dönem bağımsız Milletvekiliydim. Şimdi, görüşmelere başladıktan sonra hiç önerge veremiyorsunuz. Bunun için yani bu zaten önergeyi yazan tek milletvekilidir. Bence, bu 87' nci maddedeki 5 kişi arama şartının bir mantığı da yok. Zaten, işte daha görüşmelere başlamadan, tutuyorduk al el acele önerge veriyorduk. Bence, bu 87' nci maddedeki o beş imzayı bir imzaya, yani o şeyi kaldırırsak bir imzayla verilse, mümkün.

Ama söz verdiğiniz için bir iki şey söyleyebilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Buyurun efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Değişiklik, bu gelen tekliflerle ilgili?

BAŞKAN – Anlamadım?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yani, genel bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Şimdi, Sayın Başkan, tabii ki Türkiye...

BAŞKAN – Yalnız bu şeyle ilgili, öbür bölümle alakalı mı diyorsunuz?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim?

BAŞKAN – Öbür kısımla ilgili olarak mı?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Öbür kısımla ilgili, evet.

BAŞKAN – Kısa olursa olur.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, kısa tabii.

Şimdi, Sayın Başkanım, bakın, evvela bu karar yeter sayısını istemeye ilgili olarak verilen önerge Anayasa'nın 96'ncı maddesine aykırı çünkü karar yeter sayısı, bakın, 96'ncı maddeyi incellerseniz Anayasa'nın, diyor ki: "Türkiye Büyük Millet Meclisi üçte birle toplanır ve her halükârda dörtte birinden bir aşağıya karar veremez." Yani 139 kişiden aşağıya karar veremez.

Şimdi, bunu getirip de 15 milletvekilinin istemine bağlamak, bence, Anayasa'ya çok açıkça aykırı. Dolayısıyla, yani bence, bunu, bu karar yeter sayısını aramak milletvekilinin değil, birleşimi yöneten Meclis Başkan Vekilinin bunu dikkate alması lazım çünkü Anayasa'da açıkça diyor ki: "Dörtte birinden bir fazlasından az olamaz." Anayasa hükmü çok açık, net, kesin. Buna rağmen getirmişiz, diyoruz: "Efendim, biz Anayasa'nın o 96'ncı maddesine aykırı olarak bu uygulamaya devam edeceğiz. Bu Anayasa'ya aykırılık devam etsin." Bu pek mantıki değil. Onu, o zaman 96'ncı maddeyi değiştirsinler, o zaman karar yeter sayısına gerek yok. İşte, Fransa'da olduğu gibi 58 kişiyle karar verebilir ama bizim Anayasa'mızda hiç olmazsa diyor ki: "Bir konuda karar verirken en az yani 139 kişinin kararı şart." Bu şart olan bir şeyi bizim, getirilen İç Tüzük değişikliğiyle bunu ortadan kaldırmamız bence mümkün değil. Yani, daha doğrusu 15 kişiye bağlamak lazım.

Şimdi, Sayın Başkanım, getirilen bu değişikliklerde mesela işte önergelerin 2 defa okunmasının kaldırılması bence mantıki bir durum.

Ayrıca da işte Hükûmet adına gündem dışı konuşmalara verilen sürenin yirmi dakikadan on dakikaya indirilmesi de bence de iyi bir durum ama getirilen Tüzük değişikliği, tamamen muhalefetin sesini kesmeye yönelik bir şey. Yani, düşünebiliyor musunuz, efendim, işte, -siz demin söylediniz- komisyon üyesi olmayan milletvekili bir komisyona gidip de konuşturulmak istenmezse gittiği zaman orada...

BAŞKAN – Yok, istenmeme değil...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, şimdi Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sıra anlamında söylüyor, istenmeme değil.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Tabii sıra ama ben şimdi bir komisyona gittim. Oradaki arkadaşlar beni konuşturmak istemezlerse iktidarın veya bizi istemeyen her komisyon üyesi tutar sıraya girer ve onlar bize söz hakkını yani konuşturmazlar. Yani bence hatta komisyon üyesi olmayan kişilerin öncelikle konuşma hakkı var çünkü bizde biliyorsunuz, misafire saygı var.

BAŞKAN – Misafir misafirliğini bilirse saygı var; bazen bilmiyor. Mübarek, ev sahibini geçiyor maşallah.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır, Sayın Başkan, şöyle, yani biz zaten şimdiye kadar...

BAŞKAN – Ah, laf çok da şurada oturmasam.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim?

BAŞKAN – Laf çok da burada oturduğum için bir kısmını diyebiliyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Neyse, gerekirse açık yerde de konuşuruz da.

Şimdi mesele burada, istenmiyor yani.

Bir de mesela bu Danışma Kurulu kararı üzerine niye söz hakkı verilmiyor? Danışma Kurulu karar almış. Yani, bir Parlamentoda dört grup var ama bilin ki 30 tane de bağımsız milletvekili var, grubu olmayan milletvekilleri var. Şimdi Danışma Kurulu, dört grup yani anlaştı diye, orada bağımsız milletvekillerinin Danışma Kurulu kararı üzerindeki konuşma hakkının kaldırılması, bence bağımsız milletvekillerine veya grubu olmayan milletvekillerine karşı bir tavırdır deniliyor.

Şimdi, söz alma sırası konusunda da yani onu söyledim.

Şimdi “Bir değişiklik önergesi verilir.” diyorsunuz Sayın Başkan. Şimdi, komisyonlar, kanunları enine boyuna, en ayrıntılı şekilde incelemesi gereken kurumlardır.

Bakın, Avukatlık Kanunu buraya müzakereye geldi. Arkadaşlar, ben o zaman tek bu kanuna muhalefet yapan bir arkadaşım. Şimdi, avukatlıkta, “Noterden avukat arayacaksınız.” diyor gelen tasarıda, “Tapuda avukat arayacaksınız.” Yani, nereye gidecekseniz avukat arayacaksınız. Ben bu tasarıya, Adalet Komisyonunda o zaman tam üç hafta mücadele ettim ve neticede birtakım düzeltmeler yaptım.

Şimdi mesele, önemli olan, komisyonda da eğer milletvekilleri değişiklik önermesini vermezse... Yani siz diyorsunuz: “On bin tane önerge önüme koydular.” Ama siz de tamamen kökten kesmişsiniz yani getiriyorsunuz, bire indiriyorsunuz. Haydi, bu on bin vermesin de ama bir otuz tane, kırk tane... Yani zaten çok fazla verilmez ama bire de indirilmez ki Sayın Başkan. Yani, bunlar tamamen muhalefeti susturmaya yönelik şeydir.

Bir de bu 52’nci maddede yapılan değişiklik. Aynı birleşimde hemen Hükûmet istediği kanun teklifini veya tasarısını getirecek, hemen hiç kişiler incelemenden müzakereye alacak. Bence bunlar yani tamamen Parlamantonun, muhalefetin sözlerini kesmeye yönelik bir şeydir.

Usul tartışmasında yine 2 lehte, 2 aleyhte söz veriliyordu, bunu 2 kişiye indiriyorlar. Yani bu kadar milletvekillerinin konuşmasından bence Parlamentoda bulunan siyasi iktidar gruplarının korkmaması lazım. Milletvekili çıksın konuşsun efendim yani. Beş dakika usul tartışmasını açmışsınız, bunu tamamen kesiyorsunuz.

Şimdi bir de diyorsunuz ki: “İşte, döviz, pankart getirmek çalışma düzenini, huzurunu bozmak demektir.”

Şimdi, benim bu feneri taşımamın bir anlamı var. Yani şimdi Deniz Feneri davasında savcılar görevden alınıyor, arama yapılırken bir bakan köstebek görevini yapıyor, ondan sonra bu dolayısıyla doğru dürüst yargı görevini yapmıyor. Bunun dışında, artık Türkiye’de hukuk düzeni yok, yargı yok. Dolayısıyla, artık basın da bizim şeyimize cevap vermiyor yani basın da söylediklerimizi, muhalefetin söylediklerini hesaba katmayınca, milletvekillerinin mecburen, bu gündemde kalması gereken konuları bazı emarelerle, işte bazı materyallerle gündemde tutması önemli. Şimdi bu kirli feneri buraya koymaktan... Yani mikrop da yok, bir şey de yok, gerekirse işte ispirtoyla da yıkarız canım.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Nasıl yok ya. Her tarafı mikrop ya.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır, biz size temizletiriz onu, o bir şey değil de. Mesele bunları yasaklamak değil, bu gibi olaylara neden teşkil eden durumların ortadan kaldırılmasıdır. O bakımdan, bu yönden de bence getirilen İç Tüzük değişikliği hiç de önemli değil.

Yani Danışma Kurulunda.. Onu söyledim.

Sonra bu “Genel görüşme ve araştırma önergelerinin okunmaması Mediste.” Yani şimdi bu nasıl oluyor? Hiç olmazsa burada verilen genel görüşme önergeleri ve Meclis araştırma önergelerinin ne olduğunu vatandaşların bilmesi lazım. Bir tek işte televizyonda okunuyor, vatandaşlar biliyor. Bunu dağıttığınız zaman hiç kimsenin haberi olmuyor. Dolayısıyla, bu tamamen muhalefeti susturmak, işte söylenen şeyleri kamuoyundan gizlemek. Bu itibarla, bence onların okunmaması da çok büyük bir hata. Yani, tamamen onu, muhalefetin faaliyetlerini halktan gizlemeye yönelik.

Ayrıca da diyorsunuz ki: “Soru önergelerinin işte belli bir günde görüşülmesi.” Peki, iktidar partisi, biliyorsunuz, şimdi dedi ki: “Cumartesi günü veyahut da cuma günü işte iki saat, milletvekilleri gelsin, soruları olanlar Genel Kurulda konuşsun.” Bununla getirilen, bunun anlamı bu.

Ne demektir bu? Soru önergelerini işte vatandaş duymasın, kamuoyundan gizlensin, Hükûmet de bunu televizyona varmasını yasaklasın, dolayısıyla bunların önünü kesmeye çalışıyor.

Yani bu kadar bir korkaklık içinde olmanın da bir anlamı yok Sayın Başkan. Yani iktidar partisi bu kadar büyük güce sahip. Yani iki tane muhalefet partisinin sözünü keserek, onların faaliyetlerini kamuoyunun işte bilgisi dışına taşıyarak, ondan sonra böyle iktidar yapılması bence mümkün değil ama tabii, iktidar partisindeki milletvekilli arkadaşlarımız bunları herhâlde düşünecektir.

Yani işte bu dediğim gibi, bu materyal getirene de tabii kınama cezasını getiriyorsunuz. Getirin ama bundan getirdiğinize de pişman olmasınlar çünkü bunlar, bazı şeyler getiriliyor ama bunun

uygulamasının nasıl olacağını hep beraber göreceğiz. Yani kısaca fazla istismar etmemek üzere böyle kısa bir düşüncelerimi söyledim.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

“Uymam” mı diyorsun yani ben?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim?

BAŞKAN – “Uymam” mı diyorsun bu kurala?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Uymam tabii canım. Ben şimdi...

BAŞKAN – Sayın Bal, buyurun.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) - Sayın Başkan, ben de söz istiyorum. İstanbul Milletvekili Levent Tüzel, komisyon üyesi değilim ama...

BAŞKAN – Faruk Bey, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü değişikliği talebiyle Adalet ve Kalkınma Partisinin grup başkan vekillerinin -Sayın Başkanın ifadesiyle- tamamının imzalamış olduğu bu önerge hakkında düşüncelerimi açıklamak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, önce, bu tüzüğün, tüzük değişikliğinin gerekçesinde ifade edilen, âdeta “Tüzük, Meclisin iç anayasasıdır.” şeklindeki ibareden başlamak istiyorum. Tabii, Türkiye Büyük Millet Meclisi, milletin iradesinin temsil edildiği bir Meclistir ve gazi bir Meclistir. Bu gazi Meclisin bünyesinde bulunan milletvekillerinin, milletin iradesini ortaya koyarken herhangi bir sınırlama ile – usulü sınırlamalar dışında- kalmaması lazım, herhangi bir sınırlamaya maruz kalmaması lazım. Dolayısıyla, Meclisin anayasası gibi görülen bu İç Tüzük’te milletin iradesini temsil edecek olan muhalefet milletvekillerinin sesini kısıtlama amacıyla getirilmiş olan bu teklifin, hem Anayasa’ dan söz etmesi hem de milletin iradesinin muhalefetin sesi olarak yansıtılmasına engel olacak bir amaca yönelik olması beni şaşırttı.

İkinci olarak değerli arkadaşlarım, bunun çok acil olduğu ifade ediliyor. Aciliyeti bir tek noktada düğümleniyor, o da: Olabildiğince, süre bakımından, konuşmaların üst limitinin belirlenmesi bakımından, önerge sınırlaması bakımından, sadece ve sadece muhalefet cenahına yönelik olarak birtakım kısıtlamalara ihtiyaç duyuyor, acil olarak buna ihtiyaç duyuluyor.

Ben, bir uzlaşma komisyonunun çalıştığından haberdarım, geçmiş dönemde. Parlamentoda milletvekili olan partilerin oluşturmuş olduğu bir komisyon marifetiyle bir uzlaşma komisyonu çalışması vardı. Mademki bu, milletin iradesinin Meclise yansması ve bunun da kanun hâline dönüşmesi dediğimiz süreci ortaya koyan, Tarık Zafer Tunaya’nın “Sessiz Anayasa” diye tanımladığı,

milletin iradesinin şekilleneceği, belirleneceği bu çalışmadan söz ediyoruz. O hâlde, bu, uzlaşmayla olması lazım ve uzlaşma komisyonunun gündeminde bulunarak, eğer onlar “acil” diye değerlendiriyorsa o takdirde önümüze gelmesi gerekir.

Dolayısıyla uzlaşma komisyonu dışında, AKP Grup Başkan Vekillerinin tamamının imzasını taşıyan bu önerenin bir başka aciliyeti olduğunu ben değerlendiriyorum. O aciliyet de hedeflenen Türkiye perspektifinde, bazılarının ifade ettiği gibi, yeni Türkiye perspektifinde yepyeni bir sistem kuruluyor. Bu sistemin temel taşları atıldı. Temel taşlar içerisinde, ucube bir başkanlık ya da cumhurbaşkanlığı sistemine gidiyoruz. O ucube başkanlık ya da cumhurbaşkanlığı sisteminde bir tek şeye ihtiyaç yoktur. O da muhalefetin sesine ihtiyaç yoktur. Öyle bir fazlalığa böyle bir rejim dayanamaz. Niçin dayanamaz? Şunun için dayanamaz: Şimdi, 12 Eylül Anayasası bir darbe anayasasıdır. Darbe, gücünün sınırlandırılmasını istemez çünkü tek güç kendisi olması lazım. Darbenin lideri de kendi gücünün sınırlandırılmasını istemez. Nitekim 82 Anayasası’na bu mantık yansımıştır. O da, müstakbel Cumhurbaşkanı Kenan Evren olacağı varsayılarak Cumhurbaşkanının yetkileri, bu yüz yetmiş küsur sayfalık Anayasa’da 104’üncü maddede, tam iki sayfaya yakın olarak sayılmıştır, hatta iki sayfayı da geçmiş. Şimdi, bunun içerisine...

Bunu bilmemiz lazım arkadaşlar, bunu bilmemiz ve tartışmamız lazım ki, ne kadar vahim bir durumla karşı karşıya kaldığımızı idrak etmemiz lazım. Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri: “Devlet organlarını düzenli olarak ve uyumlu olarak çalıştıracaktır. Bu amaçla Anayasa’nın ilgili maddelerinde gösterilen şartlara uyarak yapacağı görev ve kullanacağı yetkiler de şunlardır.” Yani, devletin tepesinde bir vesayet makamıdır. Şimdi, onun vesayet kollarını anlatıyor: “Yasama ile ilgili olanlar.” Yani - bentlerini sayayım- yedi tane, yasamayla ilgili görevi var. Bunun anlamı şudur: Cumhurbaşkanı bu Anayasa’da devletin vesayet makamıdır.

İki, yürütmeye ilgili görevleri: Başbakanı atamak, kabul etmek vesaire. Burada biraz daha kantarın topu kaçmış -bir buçuk sayfaya yakın olmak üzere- Bakanlar Kuruluna Başkanlık etmek dâhil olmak üzere, yürütme gücünün üzerinde bir vesayet makamı olduğu, bütün ayrıntılarıyla yazılmış.

Yargı ile ilgili görevleri de, mahkemelere atamak şeklinde. Şimdi, biraz daha güçlendirildi, ileri demokrasiye doğru ilerlerken. Yargı üzerinde de bir vesayet makamı hâline gelmiştir. Şimdi, bu Cumhurbaşkanı, Parlamentodan seçilen Cumhurbaşkanıydı. En azından, Parlamentoda seçilirken, birtakım karanlık güçlerin etkisi olmakla birlikte, zaman zaman Meclisin etrafı, içi, üniformalı kişilerle dolandır ve dolaşır hâle gelmiş olmakla birlikte, Parlamentoda Parlamenterlerin bir uzlaşma denetimine tabi olarak makul bir kişi seçilebiliyordu, 12 Eylül Anayasası’nın bunca yetkili Cumhurbaşkanı vesayetinden korunabilmek için. Şimdi, bu, halk tarafından seçilecek. Dolayısıyla halkın gücü ile bu yetkiler güçlendirilmiş olacak. Halkın vermiş olduğu oy ile de meşrulaştırılmış olacaktır.

Meşrulaştırdığımız ve güçlendirdiğimiz Cumhurbaşkanlığı, elbette ki demokratik parlamenter sistemde “hesap verme ve sorumluluk” şeklinde hükümleri ile karşımıza bambaşka bir durum ortaya çıkarmaktadır. O da şudur: Bu kadar yetki sahibi olan Cumhurbaşkanı, bu kadar vesayet yetkileri bulunan Cumhurbaşkanı, vatana hıyanet dışında hiçbir eylem ve işleminden sorumlu değildir. O zaman -burada Anayasa hukukuyla ilgilenen arkadaşlarımız var veya hepimizin üç beş bilgimiz var- yetkili ancak sorumsuz kişinin Anayasa’daki adı nedir? Yetkili ancak sorumsuz kişinin adı, Anayasa hukukunda “Diktatör”dür değerli arkadaşlar. Şimdi, bir dikta rejimine ve ucube bir Cumhurbaşkanı diktası rejimine ya da buradan çevrilerek, kıvrılarak, eğilerek, bükülerek bir başkanlık sistemine doğru gidiyoruz. İşte o sistemin kapısının açılması için “milletin anayasası” denilen bu İç Tüzük’te bir şeye ihtiyaç yok. Ne demokraside iktidar var ne demokraside muhalefet var ama demokratik olmayan hiçbir rejimde, iktidar vardır fakat muhalefet yoktur. İşte, muhalefetin sesi bunun için kısılmak isteniyor. Bunun için “acil” deniliyor, bunun için bir de uyduruk bir laf ediyor. Ben şimdi şaşıyorum yani. Size ben okuyayım İç Tüzük teklifinden: “Yasama organında yoğun biçimde görünürlük kazanan egemenlik enerjisi.” Nedir bu arkadaşlar? Ben soruyorum şimdi, bu teklifi imzalayan arkadaşlara. Bu egemenlik enerjisi daha önce yoktu, şimdi...

ATILLA KART (Konya) – Kutlamak lazım. Literatürde yeni bir kavram.

FARUK BAL (Konya) – Yani, ben bu tabiri çok merak ediyorum. Bu egemenlik enerjisi nedir? Niye yoktu da şimdi nasıl var oldu? Yani, bu egemenlik enerjisi, Kurtuluş Savaşı’nı veren Meclis, “Kayıtsız şartsız hâkimiyet milletindir.” dediği zaman yok muydu? Devlet yokken, devleti kurarken yok muydu da şimdi, nevzuhûr bir iktidarda bu enerji türedi? Merak ediyorum, şimdi soruyorum: “Enerji” deyince benim aklıma tabii fizik geliyor, fizikten başka bir birim, ölçü değil.

Bu enerji, potansiyel bir enerji mi? Potansiyel enerji olarak diktanın hangi çeşidini öngören bir potansiyel enerji bu?

İki: Bu enerji kinetik bir enerji midir? Yani, yukarıdan aşağıya düşüşleri ortaya koyan, o nedenle gücü elde eden bir enerji midir? Öyleyse neler düşecektir, hangi değerler, hangi millî, manevi değerler, hangi toplum değerleri bu enerjiye kurban edilecektir?

Yoksa bu, şu anda gördüğümüz gibi, statik bir enerji midir? 12 Hazirandan beri bu Meclis çalışıyor. 12 Hazirandan beri hangi enerjisini kullanmıştır? Ne iş yaptı şimdiye kadar bu Meclis, hangi yasama faaliyetini, uluslararası anlaşmaların onaylanması dışında, kaç tane kanun yaptı?

Evet, değerli arkadaşlar, ben bu düşüncelerle teklifin tümüne karşı olduğumuzu, bu teklifin halis bir niyet taşımadığını düşünüyor, özellikle Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna mensup milletvekilleri arkadaşlarımin bir vicdan muhasebesi yaparak, bir hukuk muhasebesi yaparak, bir hak

muhasabesi yaparak geçmiş nesillerden devraldığımız demokratik değerlerin nereye götürülmeye çalışıldığını, o mahkemeyi kübralarında değerlendirmelerini rica ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Atilla Bey, buyurun.

ATILLA KART (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teklifi inceledikçe gerçekten dehşete düşüyorum yani “Bu kadarı da pes.” dediğimiz bir noktaya geliyoruz. Meclisin anayasasını yapıyoruz ve bakın, geçen dönem bir İç Tüzük Uzlaşma Komisyonu kurduk. Çok ciddi bir çalışma yaptı arkadaşlarımız. Şimdi ne yapıyoruz? Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak bir Anayasa Uzlaşma Komisyonu kurduğumuz bir dönemde, bir önceki dönemde, gene aynı grupların hazırladığı İç Tüzük Taslağı’nı -ki, Anayasa Komisyonuna, Meclis Başkanlığına yasal yoldan intikal eden bir taslaktan söz ediyorum. Ne zaman intikal etmiş? 11 Nisan 2011’de intikal etmiş, geçen dönemde- bunu hiç görmezden geliyoruz, ivedi olarak bu düzenlemeyi getiriyoruz.

Lafı çok uzatmaya gerek yok. Nasıl getiriyoruz? AKP’nin 5 Grup Başkan Vekilinin imzasıyla Meclisin anayasasını düzenlemek istiyoruz. Bakar mısınız? Demokrasi anlayışına bakar mısınız? Demokrasi kültürüne bakar mısınız? Uzlaşma anlayışına bakar mısınız? Şimdi, bunun adı şudur arkadaşlar: Bu, işte, aşağıda görüşüyoruz Cumhurbaşkanlığı Tasarısı’nı. Bir kral yaratıyoruz orada, bir padişah yaratıyoruz. Hiçbir sorumluluğu olmayan, sistemi sabote ediyoruz, anayasal sistemi sabote ediyoruz. Bunun devamında da ne yapıyoruz? Bu dikta rejiminin Meclis ayağını bu teklifle oluşturuyoruz. Bunun anlamı budur, açıklaması budur. Bakın, getirilen teklifle...

Bir diğer şey, bunu bir sitem olarak alabilirsiniz, aşağıda, yani bu acele nedir? Yangından mal kaçırırcasına... Aşağıda Cumhurbaşkanlığı Tasarısı görüşülüyor. İşte, Anayasa Komisyonu olarak orada görev yapıyoruz, onun çalışmalarını yapıyoruz. Hepimizin şu anda, ona yönelik çalışmaları var. Bu çalışma yapılırken Anayasa Komisyonunun bugün toplanmış olmasını da ayrıca yadırgadığımı ifade ediyorum. Pazartesi toplanabiliriz, salı toplanabiliriz; bu da diğer bahis.

Şimdi, bakın, getirilen teklifin –sabahleyin arkadaşlarımızla birlikte değerlendirdik- özellikleri şu: Meclisin faaliyetlerini askıya alan, Meclisin işlevini yitirmesine yol açan, nispi olarak mevcut olan işlevini de yitirmesine yol açan, Meclis faaliyetlerini sabote eden, denetim kırıntılarını yok eden, milletvekilleri arasında tasnif yapan, “komisyon üyesi, komisyon üyesi olmayan” diye tasnif yapan, önerge kotası getiren, gece yarısı baskınlarını, torba kanunları meşrulaştıran -gece 19.00’da bir tasarı gelecek, o, o birleşimde bitecek- milletvekillerinin onları incelemesine imkân tanımayan o baskını, gece yarısı baskınını meşrulaştıran, usul tartışması kavramını yok eden -usul tartışması

istemeyeceksiniz. Bunu kim engelleyecek? Meclis Başkanı engelleyecek, bir işaret oylaması falan olmayacak, Meclis Başkan Vekili engelleyecek- muhalefetin varlığını, özü şu, muhalefetin varlığını huzur bozma gerekçesi olarak gören -bizatihi muhalefetin varlığı zaten huzur bozucu bir anlamı var- bu anlayışı gösteren özellikler taşıyor.

Burada, getirilen bu düzenlemeyle, aslında, milletvekilinin fikir ve düşüncelerini özgürce ifade etmesinin özü de yok ediliyor, ihlal ediliyor. Bu anlamda, Anayasa'nın 83'üncü maddesindeki, 83'e 1'inci maddesindeki kürsü sorumsuzluğunu, yasama sorumsuzluğunu fiilî anlamda engelleyen özellikleri de içermesi sebebiyle, öncelikle, bu İç Tüzük teklifinin Anayasa'ya aykırı olduğunu ifade ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ ol.

Buyurun Uğur Bey.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi ben de Sayın Milletvekilimin dediklerine öncelikle katılmak istiyorum. 23'üncü Dönemde verilmiş bir İç Tüzük teklifi var. Bunun altında da 4 Grup Başkan Vekilinin, o tarihteki 4 Grup Başkan Vekilinin imzası var. Tabii, neden böyle bir şeye ihtiyaç duyulmadığını merak ediyorum yani bu varken, anlaşılmış bir metin varken neden ayrıca, aykırı bir metne ihtiyaç duyulduğunu merak ediyorum.

Şimdi, maddelere geçildiği zaman -tek tek maddeleri biz biraz önce inceledik, ayrıntılarıyla maddelerde, hemen her maddede Meclisin denetim yollarıyla alakalı bir tereddüdün olduğunu görüyoruz. Birkaç örnek vermek istersem, özellikle 19'uncu maddedeki değişiklikle alakalı olarak, süreyle alakalı sorunun diğer maddelerde de algılandığını, bize göre en önemli maddelerden bir tanesi, örneğin 20'nci maddedeki, komisyonlarla alakalı maddede Meclis Hesaplarını İnceleme Komisyonunun neden yok olarak algılandığını merak ediyorum. Yani, neden bu Komisyon lağvediliyor? Meclis hesaplarını incelemeyi bir yerden mi kaçırıyoruz, böyle bir tereddüdümüz mü var? Bu konudaki kaygının ne olduğunu anlamakta zorlanıyorum. Yine, en önemli, bu komisyonlarla alakalı, çevrenin başlı başına bir komisyon olması gerekirken, Türkiye'nin içinde bulunduğu sorunlar açısından bir başka komisyonun içerisinde çevrenin eritilmemesi için, sadece bağımsız bir komisyon olarak alınması gerekirken sadece bakanlıklardaki düzenlemelerin yasal dayanağı olarak alınacağı gerçeğinden hareketle çevrenin ayrı bir komisyon olarak algılanmamasını anlamakta zorluk çektiğimi ifade etmek istiyorum.

Burada, bazı maddelerde olumlu bir durum varmış gibi bir durum sergileniyor. Örneğin, iktidardaki milletvekili arkadaşlarım muhtemelen 8'inci maddeyi anlatacaklardır diye diyorum.

Hükûmetle alakalı o, konuşma süresinin sınırlanması. Ama, bunun dışında da diğer maddelerde olumsuzluklar var. İşte, örneğin 29' da -biraz önce Kamer Bey de bahsetti- milletvekilleri arasında bir sınırlama yapmanın çok doğru olduğuna inanmıyorum çünkü komisyon dışında, bizden daha yetkin olabilen arkadaşlarımız da olabilir. Bu konudaki sınırlamanın, sadece bizim komisyon için yani bir Anayasa Komisyonu aidiyetiyle hoşuma gitmiş olabilir ama bir milletvekili olarak ben de gidip bir başka komisyonda onları beklemeden konuşmak isterim. Bu anlamda, bu milletvekilleri arasındaki bir sınırlamanın “komisyon üyesi, komisyon üyesi değil” sınırlamasının hukuk tekniği açısından çok doğru olduğuna inanmıyorum. Örneğin 37' nci maddedeki değişiklikte komisyon konuşuyor, Hükûmet konuşuyor, teklif sahibi konuşuyor ama milletvekili konuşmuyor. Burada da değişik sınırlama var.

Bazı maddelerle alakalı bir diyeceğimiz yok. Örneğin, 54' üncü maddedeki çalışma saatleriyle alakalı, sürelerle alakalı bir diyeceğimiz yok. Ona ne diyebiliriz zaten. Daha verimli çalışması açısından şey olabilir.

Ama biraz önce de ifade ettiği gibi, buradaki bazı maddelerin, örneğin beşer dakikayı geçmemek üzere, 63' üncü maddede, 2' şer kişiye... Bu, en vahim maddelerden bir tanesi. Herhâlde maddeler gelince bunları konuşacağız. Ben çok ayrıntılarına girmeyeyim ama genel, fazla da zamanınızı almayayım.

Bu okuma işiyle alakalı, ben de yine aynen katılıyorum. Okuma işinin sadece milletvekilleri anlamında değil, Türkiye Büyük Millet Meclisini, televizyonlardan, Türk milleti izliyor. Bu denetim mekanizmalarının ne olduğunu görmesi gerekiyor.

Bu şeyle alakalı maddenin de, bu, Meclisteki huzur bozucu, herhangi bir metal, materyal lafının çok genel bir laf olduğunu yani hukukta... Yani, bu nedir, hangi maddelerdir? Bana göre, (a)/1 fıkrasına da şunları yazalım: “Şunlar huzur bozucu maddelerdir.” diye bir mahdut koyarsak daha bağlayıcı...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Başka bir şeyle gelmiyor, “fener” dersek...

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Fener sadece, Sayın Milletvekilim, sizi rahatsız bu komisyonda; onu gördüm, onu algıladım.

BAŞKAN – Tek tek sayarsak, bu sefer, adam da belli olur, onun için sayımı...

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Şimdi ben sadece hukuki bir nitelendirme yapıyorum yani bir art niyetimiz yok. Bu, bir nitelendirme anlamında benimkiler.

Şimdi, bununla alakalı şeyin, ileriye doğru, iktidar yani Parlamentoda iktidar gücünü kullanan bir siyasi grup tarafından -sadece bugünü düşünmeyelim- değişik subjektif değerlendirmelerle algılanacağı ve kullanılabileceğine ilişkin kaygılar taşıyorum.

Benim söyleyeceklerim bunlar. Bunları saygıyla takdirlerinize sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Uğur Bey, sağ olun.

Nevzat Bey...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; ben de saygıyla selamlıyorum.

Hakikaten, konuşmacıların belirttiği gibi, belki zaman zaman Anayasa'dan, Anayasa metninden bile çok daha öne geçebilen, çok daha öncelik kazanabilen bir metinden, bir İç Tüzük'ten bahsediyoruz. Bugün, “Sivil, çoğulcu, demokratik bir anayasa yapalım.” diyoruz. Bu anayasayı yapacak olan Türkiye Büyük Millet Meclisi ama Türkiye Büyük Millet Meclisinin iç işleyişinde eğer çoğulcu, demokratik bir yapı olmaz ise bu nasıl başarılacak? Doğrusu, bunu da takdirlerinize arz ediyorum.

Bir uzlaşma komisyonundan bahsedildi. Sanıyorum bu Komisyon'da o uzlaşma komisyonunda görev almış tek kişi benim. Adalet ve Kalkınma Partisinden Salih Kapusuz Bey, Cumhuriyet Halk Partisinden Ali Topuz Bey, Barış ve Demokrasi Partisinden Selahattin Demirtaş Bey ve Milliyetçi Hareket Partisini temsilen ben katılmıştım. Gerçekten, çok özverili ve uzun süreli bir çalışma yapıldı. Bu çalışma, emek ve alın terinin, bu çalışmayı bir tarafa koyarak emek ve alın terinin ihmal edildiğini söylemekle yetinmeyeceğim. Ayrıca, bu metnin ortaya çıkması için Türkiye Büyük Millet Meclisi, içinde bizim de bulunduğumuz heyetleri üç ülkeye gönderdi. Macaristan, İtalya ve İspanya parlamentolarında çalışmalar yapıldı. Bunun bir de Türkiye Cumhuriyeti devletine, Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesine de bir masrafı oldu, bir yükü oldu, maliyeti oldu. Bunları da gözardı ediyoruz ve sanki hiçbir şey olmamış gibi, ortaya çıkan bu metni bütüncül bir yaklaşımla incelemek yerine, üzülen görüyorum ki, Adalet ve Kalkınma Partisi, işine geldiği maddeleri içinden cımbızla çekerek bir metin ortaya koyuyor. Hâlbuki, 12 Eylül 2010 anayasa değişikliği öncesini hatırlıyorum. “Niye bir uzlaşma komisyonu marifetiyle yapılmadı bu anayasa değişikliği?” diye ortaya koyduğumuz eleştirilere Adalet ve Kalkınma Partisi diyordu ki: “Sayın Toptan zamanında, biz dört uzlaşma komisyonu kurulmasını önermiştik. İşte -özellikle Cumhuriyet Halk Partisini kastederek- onlar katılmadılar, vermediler. O yüzden, biz bu anayasa değişikliğini tek başına yaptık.” gibi bir gerekçeyle ortaya çıktılar. E, peki, o partinin de katılmış olduğu, Cumhuriyet Halk Partisinin de katılmış olduğu uzlaşma komisyonu metni ortada yani bunu ne kadar dikkate aldınız, ne kadar tartışmaya açtınız, bu ortada, samimiyetiniz de ortada. Dolayısıyla bugün bu görüşmeler yapılırken hakikaten Adalet ve Kalkınma Partisi, çok ciddi bir samimiyet sınavı veriyor.

Şimdi, ben, biraz daha o çalışmalarla ilgili bilgi vererek sanıyorum bu Komisyona daha faydalı olacağımı düşünüyorum. Şimdi, bizi idare eden bu İç Tüzük, Türkiye Büyük Millet Meclisinin iç işleyişini sağlayan bu İç Tüzük 1973 yılında yapılmış. 39'uncu senesine giriyoruz. Yüz elli beş

değişiklik yapılmış bugüne kadar ve bu değişikliklerin birbiriyle alakalı değişiklikler olmadığı, o günün şartlarında ne gerekiyorsa onun getirildiği değişiklikler olmuş. Dolayısıyla, İç Tüzük'ün de felsefesi bozulmuş, kendi içerisinde uyumu bozulmuş. Bazı hükümler uygulanamaz hâle gelmiş. Bazı hükümler de İç Tüzük'te olmadığı hâlde, teamüller neticesinde âdeta bir İç Tüzük hükmü gibi emredici nitelik kazanmış. Özellikle, iktidar, yasa yapma sürecinin yavaşlığından, muhalefet de denetim sürecinin işletilememesinden yakınmış ama kim gelirse gelsin Meclise, o dönemde, herkes İç Tüzük'ten şikâyet etmiş. Birçok denemeler olmuş ancak bu denemeler başarıya ulaşamamış.

Şimdi, gerçekten, Türkiye Büyük Millet Meclisinin iç işleyişini temin etmek üzere çok ciddi bir sorumluluk ve görev bekliyor Türkiye Büyük Millet Meclisini. Ya, eleştirdiğimiz bizden öncekiler gibi pansuman tedbirleriyle, palyatif tedbirlerle bir şeyler üretmeye çalışacağız ve bu İç Tüzük'ün felsefesine, iç uyumuna bizler de zarar vererek, yolumuza, bu İç Tüzük'ün yoluna devam etmesini sağlayacağız.

Şimdi, hepiniz biliyorsunuz ki, Türkiye Büyük Millet Meclisi çok yoğun bir gündemle çalışıyor ve âdeta, komisyonlarda olması gereken detaylar, ayrıntılar bile Genel Kurulda görüşülüyor. Dünyanın hiçbir meclisinde belki bizim kadar atıl bırakılan komisyon sistemi yok. Yani, bizim Plan ve Bütçe Komisyonumuz, işte, içinde olduğumuz için iftiharla da söylüyoruz, birazcık da Anayasa Komisyonumuz, birazcık Adalet Komisyonumuz dışında, belki KİT'ler –kimsenin hakkını da yemek istemiyorum- KİT Komisyonu, onun dışında, komisyonlar çalışmıyor kıymetli arkadaşlar. Yani, bizim hedefimiz, bu komisyonları çalışır hâle getirmek. Türkiye Büyük Millet Meclisinin, iktidar gözlüğüyle bakarsan, yasama sürecinin hızlandırılmasına katkıda bulunmak, muhalefet gözlüğüyle bakarsanız, etkili, verimli denetim yapar hâle getirmek. Buna matuf değil bu getirilen öneri.

Milletvekillerinin şahsi katılım ve inisiyatifleri hemen hemen yok yani ortada, bir grup, Meclis gruplarının iradesi var. Bu Meclis grubunun iradesi dışında, milletvekillerinin hür, bağımsız iradeleri bir türlü tezahür etmiyor.

Kalitesiz bir yasama var ortada. Yani, bu, birtakım çıkarılan yasaların sık sık Anayasa Mahkemesine gönderilmesinden ve yapmış olduğu yasayı, sık sık değişikliklerle yeniden ele almasından belli. Yani, aklıma bir Kamu İhale Kurumu geliyor -sayısını ben de unuttum- geçen dönem ile bu dönemin başlangıcında, 17'nci veya 18'inci değişikliği yapıyoruz. Yani, bu, hiçbir tartışmaya meydan vermeksizin, kalitesiz bir yasamadan bahsetmemiz için yeterli bir delil.

Ayrıca, parlamenter sistemlerde birtakım değişiklikler var, yenilikler var. Biz bu yeniliklere, özellikle Batı Avrupa sistemlerindeki birtakım yenilikleri bir türlü sistemimize taşıyamamışız. İşte, otuz dokuz yıl önce bir İç Tüzük çıkarılmış. Bu İç Tüzük'le, neredeyse kırk yıl önceki bir İç Tüzük'le yolumuza devam etmeye çalışıyoruz.

Sivil toplum desteği hemen hemen hiç yok veya var da işte, komisyon başkanlarının iradeleriyle sınırlı.

Şimdi, öyleyse, gelin, hep birlikte, bu Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün daha çoğulcu, daha demokratik bir yasa yapma ve denetim sürecine hizmet etmesi için iş birliği yapalım. Yani, geçmiş dönemde ortaya çıkarılan uzlaşma komisyonu lağvedilmedi. Denilebilir ki: “Efendim, geçen dönemde... Kadük kaldı.” Yok, işte, şu anda, Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanunu Tasarısı'nı görüyoruz, o da geçmiş dönemde kalmıştı. Bir karar aldınız, yeniden görüşülmesi kararı. Yani, uzlaşma komisyonunda eksilen, seçilememiş üye arkadaşlarımız için gruptan yeniden teklif alırsınız, bu komisyon yeniden işler hâle getirilebilir. Bunun özellikle, bu teklifin özellikle Anayasa Komisyonunun sorumluluğunda olduğunu düşünüyorum. Sayın Başkan, bir Anayasa hukuku profesörü olarak bu sorumluluk, hepimizden çok daha fazla, size düşüyor. Şimdi, ortada bir metin var, uzlaşma komisyonu metni var. Bu metni bir tarafa bırakıyoruz.

Ben, çok fazla, görüşmeye başladığımız tasarıyla ilgili konuşmak istemiyorum, teklifle ilgili görüşmek istemiyorum çünkü açıkçası, bunların belki daha alt komisyonda detaylı olarak ele alınarak hani, eğer mümkün ise birazcık daha eksikliklerinin kapatılarak Anayasa Komisyonunun önüne getirilmesi görüşünde olduğumu, milletvekili ve Komisyon üyesi olarak, belirtiyor. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Nevzat, sağ ol.

Belma Hanım buyurun.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Teşekkür ederim Hocam.

Bazı arkadaşlarımız “Nedir bu acele, neden bu acele?” diyorlar. Ben de diyorum ki: Bence çok geç kalınmış bir çalışma. Bir siyasi partinin mutfağında on yıl çalışan birisi olarak ilk defa Meclise geldim. 12 Haziran seçimlerinden sonra Meclise gelirken bir sürü dosyayla geldim ve burada ciddi bir çalışma yapmayı ümit ederken burada maalesef biraz kaotik, biraz edebi aşan, biraz huzuru bozan bir ortamla karşılaştık.

Meclis Genel Kurulunda, burada bir maddede belirtildiği gibi, huzuru bozucu faaliyetler, hareketler, materyaller var mı? Var. Mecliste sizler de biliyorsunuz, bardaklar atıldı, son derece kabul edilmez bir tarzla konuşmalar, tırnak içinde söylüyorum “Maço bir dil.” kabul edilmez bir oturuş, kalkış, tavır ve davranış şekli, hitap şekli, kendi adıma son derece ilkel bulduğum “Bunu ispat edemezsen müfteri olursun, bunu ispat edemezseniz ben istifa ederim.” gibi çocukların bile artık kullanmadığı bir tarz var. Dolayısıyla bir çekidüzen vermemiz gerekiyor. Daha verimli olabilmek için...

ATILLA KART (Konya) – Onlardan hangisine cevap getiriyor efendim bu, onu öğrenmek istiyorum ben.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Anlatacağım, müsaade ederseniz anlatacağım.

Bütün bunların düzene girmesi için öncelikle sistemin oturması lazım. Teknik olarak bu maddeleri tek tek inceleyeceğiz, üzerinden geçeceğiz. Bu yapılan kötü hareketler, kötü davranışlar biraz buradaki sistemden, biraz da insanların yorgunluğundan kaynaklanıyor diye düşünüyorum çünkü geç saatlere kadar çalıştığınız zaman performansınız düşüyor, karşınızdakilere karşı son derece saygısız oluyorsunuz. Geç saate kadar çalışmanın şeyi de birazcık bu zamanı yanlış kullanmak, buradaki hakları kötü niyetli olarak kullanmak diye düşünüyorum.

Bu gerekçede belirtilen Sayın Başkanın kısmî, biraz da eleştirdiği yasama organında yoğun biçimde görünürlülük kazanan “egemenlik enerjisi” tabirini ben bu Meclisin temsil kabiliyetinin daha evvelki Meclislere göre fazla olması olarak değerlendiriyorum. Türkiye toplumunu ciddi anlamda temsil eden bir Mecliste görev almış bulunuyoruz. Dolayısıyla enerjimiz yüksek, siz muhalefet olarak, biz iktidar olarak ve Hükûmet olarak çok şey yapmak istiyoruz. Bunu yapacağımız yer de burası. Dolayısıyla, burada sistemli çalışabilmek için 10 kişinin söz almasındansa 1 kişinin söz alması, muhalefet adına 1 kişinin söz alması daha yeterli olur diye düşünüyorum. 21’inci yüzyılda...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sustur, sustur. Muhalefete ne gerek var?

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Ben susturmam efendim çünkü ben hukukçuyum, bir kadını ve saygılıyım. Asla ve asla susturmam, sizi dinledim lütfen siz de beni dinleyin.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hangi hukuk fakültesini bitirdin?

BAŞKAN – Arkadaşlar, dinleyelim lütfen.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – 21’inci yüzyılda bilgisayarın ve teknik imkânların son derece arttığı bir sistemde, evrakların ortalarda böyle dolaşmasından ziyade mail ortamında bir gün evvel dosyalarımıza, makamlarımıza gelmesinin doğru olacağını düşünüyorum.

Konuşmalar yapılıyor Mecliste bunu inanın kamuoyu da dinlemiyor, sizler de dinlemiyorsunuz, birçoğunu bizler de dinlemiyoruz çünkü Mecliste sürekli girip-çıkma halindeyiz.

Biraz evvel bahsettiğim cümlemin devamını okumak istiyorum “Demokratik muhalefet hakkına saygılı ve zaman savurganlığına yer vermeyecek özende kullanımı.” Bir cümlemin sadece başını değil de devamını okursak gerekçesini de anlıyoruz. “Çağdaş parlamentarizmin temel hedeflerindendir.” diyor gerekçe. Buna yüzde 100 katılıyorum.

Teknik olarak maddeler, yeni bir milletvekili olduğum için yorum yapamayacağım ama Meclisin İç Tüzüğü’nün değişmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu konudaki çalışmalara da yüzde 100 katılıyorum. Buradaki amaç muhalefetin sesini kesmek değil, bazı noktalarda âdeta sadece muhalefeti

dinliyoruz, bizlere konuşma hakkı bile verilmiyor çünkü gecenin o saatinde yasayı geçirmek istediğimiz için mümkün olduğu kadar, burada bile Sayın Başkan bizden ziyade sizlere söz veriyor. Ben isterim ki dinlediğim zaman sizlerin konuşmasından, şahıs olarak söylemiyorum, muhalefetin konuşmasından bir şeyler edineyim ama sadece tribüne oynamak, sadece parti içindeki çekişmelerinizi orada dinlemek istemiyoruz. Direkt maddeyle ilgili konuşmalarınızdan muhakkak bir şeyler kazanacağım, diye düşünüyorum.

Bu çalışmada emeği geçen arkadaşlara teşekkür ediyorum. Bundan sonra da katkı sunmak üzere Başkanımızın emirlerini bekliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim sağ ol Belma Hanım.

Sayın Vural, buyurun.

OKTAY VURAL (İzmir) – Teşekkür ederim.

Tabii, Sayın Başkan, öncelikle Sayın Milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde milletvekillerinin tavırlarını, Türkiye Büyük Millet Meclisi tavrını “ilkel” tanımlamasını son derece yadırgadığımı ifade etmek istiyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisini bu kadar tahkir ve tezyif eden bir değerlendirme kabul edilemez.

BAŞKAN – Millet Meclisi değil de vekillerin tutumu için belki de..

OKTAY VURAL (İzmir) – Sayın Milletvekilim, yeni gelmiş olabilirsiniz ama...

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Sayın Vural, aynen öyle dedim, siz herhâlde dinlemediniz.

OKTAY VURAL (İzmir) – “İlkel” dediniz.

Eğer konuşma hakkınız yoksa bunu, muhalefeti susturarak “Biz sizi dinlemeyiz, biz konuşmuyoruz, siz de konuşmayın.” demek doğru bir şey değildir. Dolayısıyla, öncelikle saygı göstermek lazım parlamentelere. Bireysel davranışları, yani birileri sanki kendilerini fazilet çukuruna sokmuş da diğerleri ilkel böyle bir davranış şekli en aşağısından buradaki milletvekillerinin varlığını yok sayan bir yaklaşımdır.

Sayın Başkanım, tabii, öncelikle şunu ifade etmeliyim ki Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim yolları, yasama yolları...

(Ses kaydı olmadığından bu bölüm deşifre edilememiştir)

OKTAY VURAL (İzmir) – Anayasa Uzlaşma Komisyonu var Sayın Başkanım. Bu Anayasa Uzlaşma Komisyonunda bu konular değerlendirilecek ve bir İç Tüzük’te yasamanın faaliyetlerinin genel çerçevesi çizilecekken şimdi, bir İç Tüzük değişikliği yapmak en aşağısından o Anayasa Uzlaşma Komisyonuna bir darbe hem bir taraftan “Uzlaşma.” diyorsunuz, “Uzlaşarak yapalım.”

diyorsunuz hem de “Sessiz Anayasa.” denilen bir konuda uzlaşmayı göz ardı ediyorsunuz. Dolayısıyla bu, son derece yanlış bir konudur.

Bakın, Anayasa’mıza göre Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri içerisinde Bakanlar Kurulunu ve bakanları denetlemek görevi vardır. Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim yollarına bakalım. Milletvekilleri olarak biz ne yapabiliriz? Sözlü soru sorabiliriz. Sözlü sorular, işte haftada iki saat, olup olmayacağı çoğunluk iradesiyle, sözlü soruların sorulmaması gibi hakkımız elimizden alıyor musunuz? Alıyorsunuz. Yazılı soru sorduğumuz zaman yazılı soruyu cevaplandırmak Sayın Bakanın keyfine kalmamış mı? Kalmış. Peki, Meclis araştırması verdik, Meclis araştırmasını nasıl gündeme aldıracağız? AK PARTİ derse, çoğunluk iradesi derse. Yani bizim iktidar partisinden farklı bir şekilde Meclis araştırma komisyonunu gündeme aldırabilecek bir imkân var mı? Yok. Genel görüşme? Genel görüşme de sizin inisiyatifinizde.

Şimdi soruyorum: Burada Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yolları bu kadar iktidar partisinin inisiyatifine terk edilmişken hangi demokratik muhalefetten bahsediyorsunuz? Yani çoğunluğun iradesine mahkûm bir demokratik muhalefet. Burada elimizdeki imkânlar şunlardır. Elimizdeki imkânlar, bir: Çeşitli konularda eğer çoğunluk iradesi bir Meclis araştırma komisyonu ya da genel görüşmeyi gündeme almıyorsa bu durumda Danışma Kurulu kararıyla bunu getirip hiç olmazsa o konunun görüşülmesini sağlıyoruz. Bu imkânı da ortadan kaldırıyorsunuz. Yani muhalefetin iktidar partisini belli bir konuda uzlaşmaya yönlendirebilecek elindeki mekanizmaları ortadan kaldırıyorsunuz. Bu yönüyle bakıldığı zaman, bu değişikliğin asıl amacının aslında antidemokratik bir iktidar çoğunluğunu gerçekleştirmek olduğu gayet açık. Yani önemli olan, muhalefet zaten demokratiktir de iktidarın demokrat olmasıdır. Yani demokratik muhalefete saygı gösterileceğine iktidar demokrat olmalıdır. Muhalefet zaten, bu yönüyle bakıldığı zaman elindeki imkânları kullanma dar olduğuna göre ancak belli ölçüler içerisinde kullanır, bu durumda iktidarın demokrat olması gerekir ayrı. İktidar, çoğunluk iradesiyle otokrat oluyor.

Bakın, Sayın Başkanım, samimi ve dürüst olmalıyız, burada AKP grup başkan vekilleri de var. Şimdi bu konuda Sayın Meclis Başkanıyla 14 Kasım 2011 tarihinde Refik Belendir’de beraber birlikte bir toplantı yaptık, bütün grup başkan vekilleri geldi arkadaşlar. Öyle oradan gir, buradan gir, olmaz. Eğer bir imzanın namusu varsa, bir sözün namusu varsa Meclis Başkanının Başkanlığında yaptığımız toplantıda Danışma Kuruluyla ilgili mutabakata vardığımız konular burada var. Bakın, orada mutabakata varıyoruz, diyoruz ki: “Danışma Kuruluyla ilgili ilk söz hakkı öneri sahibi grubun başkan vekilinin işaret ettiği milletvekiline aittir, kalan lehte ve aleyhte söz talepleri uzlaşma olmaması hâlinde kura çekilerek belirlenecektir.” Ben şunu söylüyorum Sayın Başkanım: Buna imza atan grup başkan vekilleri, Sayın Meclis Başkanının Başkanlığında ve mutabakata vardığımız bu konuda, bugün

geliyorlar diyorlar ki: “Beş dakika konuşma olacak, sadece buna aittir.” Hangi birisine güveneceğiz? Onun için, biz samimi bir şekilde belli konularda uzlaşma yapılacak konularla ilgili... Bakın, 14 Kasım 2011 tarihinde grup başkan vekilleriyle yapılan toplantıda mutabık kalınan hususlara ilişkin notlar, Sayın Meclis Başkanının gönderdiği notlardır. Biz buralarda mutabakata vardık. Nasıl yapacağız Danışma Kuruluyla ilgili? Usul tartışmasıyla ilgili ne yapacağız? Bakın, usul tartışmasıyla ilgili de birtakım hususlar var. Gündem dışı konuşmadan sonra yerinden söz talepleriyle ilgili mutabakatlar var. Bütün bu mutabakatları arayış yaparken ve biz ocak ayında bir daha toplanalım, bundan sonraki dönem içerisinde “İç Tüzük’te başka neler yapabiliriz, bunları birlikte çözüm yoluna gidelim.” derken “Memnuniyetle.” dediğimiz bir ortam içerisinde çoğunluk partisinin hemen gelip bunları değiştirmek istemesi... O zaman Meclis Başkanıyla yaptığımız toplantının anlamı nedir, bana birilerinin bunu söylemesi gerekiyor. Anlamsız ve bu şekilde bakıldığı zaman Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının açıkçası bulunduğu konum bile, yani orada ortaya konulan iradesini bile yok sayan bir yaklaşım tarzıyla karşı karşıyayız.

Evet “Genel Kurula ürün ve eşya getirilmeyecektir.” diye mutabakata varmışız, mutabakata vardık, yani bütün grup başkan vekilleri. Şimdi mutabakata vardığımız konularla ilgili bunu hayata geçirmek için usulle ilgili birtakım çalışmalar yapmışken şimdi bütün bunları aşp bunlarla ilgili bir başka konularda bir tüzük değişikliği getirmek gerçekten bir uzlaşma ve diyalog anlayışının yani demokratik bir iktidar anlayışının olmadığını ortaya koyuyor. Zemin baltalanıyor.

Şimdi huzurlarınızda şunu söylüyorum Sayın Başkan: Şimdi, Meclis Başkanıyla yemek yiyeceğiz. Yemek ne olacak? Mutabakata varacağız. Mutabakata varsak ne olacak? Biri bunu söylesin değerli arkadaşlarım. Yani bütün grup başkan vekilleri toplanıyor, takdir edersiniz ki bir İç Tüzük’ü uygulama durumunda olan grup başkan vekilleridir ve bunlarla ilgili... Geldiği zaman, uygulamada karşılaşılan sorunlarla ilgili, Danışma Kurulu ve siyasi parti grup önerileri, usul tartışmalarına ilişkin hususlar, gündem dışı konuşmalar, yoklama ve pusulalar, söz almalar ve çalışma süresi, değişiklik önerileri dâhil olmak üzere, ziyaretçi alınması, ürün, eşya getirilmesi konuları olmak üzere, hepsiyle ilgili belli arayışları yapıyoruz orada. Mesela gündem dışı konuşmalardan sonra, işte milletvekillerinin yerinden söz talepleriyle ilgili bir yöre konuşuluyorsa o ilin milletvekillerine birer dakika verilmesi ya da milletvekilinin beş dakika konuşuyorsa ilave bir dakika verilmemesi gibi hususları da burada bir usul esasına bağladık biz. Meclis başkan vekillerine bu talimat olarak gitti. Biz de grup başkan vekilleri olarak yaptığımız görevin verimli olmasını istiyoruz ama müsaade edin de bir Meclis Başkanı grup başkan vekillerini çağırıyor, “İç Tüzük’te ne yapalım, nasıl çalışalım birlikte, neleri değiştirmemiz gerekir?” derken bir zemin var, ondan sonra bir İç Tüzük değişiklik teklifi geliyor, Danışma Kurulu kararıyla efendim, “Beş dakika görüşülür.” Ben istirham ediyorum Sayın Başkan, bir

muhalefet olarak benim Meclis araştırma önergemini ön görüşmelerini temin edecek bana bir tane araç gösterin, bir genel görüşme, müzakere olması lazım Mecliste, bir genel görüşme yapmak istiyoruz. Bu genel görüşmenin gündeme alınmasını temin edecek hakkımı gösterin bana. Bana, bir muhalefet olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasası'nda tanınmış bu denetim yolunu kullanmama sağlayacak bir İç Tüzük garantisi verin. Bir İç Tüzük'te ha, deyim ki: Benim hakkım var. Bakın Sayın Başkan, size samimiyetle söylüyorum ki eğer Meclisimizde Anayasa'da ve İç Tüzük'te belirlenen belli bir gün denetime ayrılık hükmü gereğince salı günleri denetim olsa ve muhalefetin verdiği araştırma önergeleri, ön görüşmeleri hiç olmazsa yapılabilse bu durumda grupların Danışma Kurulu, öneri getirmesi gereksiz anlama gelir. Böyle bir hakkın suistimal edilmesinden biz de rahatsız olmaz mıyız? Elbette rahatsız oluruz ama bir amacı var. Biz diyoruz ki, mesela: Emeklilerin intibakıyla ilgili konuyu gündeme getirelim. Konuşamıyoruz ama bunu getirmenin yolu mecburen Danışma Kurulu bir obstrüksiyondur, bir haktır, o zaman kalkıyoruz grup başkan vekilleriyle konuşuyoruz, işte Ahmet Bey'de orada diyorlar ki: Danışma Kurulu önerisi getirmezseniz şöyle yapalım. Getirir misiniz, getirmez misiniz? Yani karşılıklı bir denge ve denetim imkânı oluyor. Bu denge ve denetim imkânlarından bizi mahrum bırakırsanız, İç Tüzük'te başka konular da var, bundan sonra her bir uluslararası sözleşmenin her bir maddesinde önerge getirilir. Yani önemli olan şey şu: Muhalefetin sahip olduğu denetim yollarını garantiye alacak bir İç Tüzük yapısı olmalı ki ben de Danışma Kurulu kararıyla ilgili vereceğim bir teklifi tereddütle şey yapayım, yani herhâlde biz de böyle bir şeyleri istismar etmek istemeyiz ama size soruyorum: Bugüne kadar salı günleri itibarıyla bakıldığı zaman şu Danışma Kurulu kararlarına bakın, çoğunluk iradesiyle salı günü denetim yapılmaması, salı günü denetim yapılmaması, salı günü denetim yapılmaması...

Şimdi, Meclis gündemine bakın Sayın Başkanım, kaç tane acaba araştırma önergesi var, genel görüşme önergesi var, kaç tane kanun var? Gündeme alamıyoruz. Takdir edersiniz ki Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu denetim görevini yerine getirebileceği bir zemin muhakkak sağlanmalıdır. Bu bakımdan ben Meclis Başkanımıza da elbette bildireceğim. Yani bunun da nezaketsiz olduğunu ifade edeceğim açıkçası. Bütün grup başkan vekillerimizin hepsinin olduğu bir ortamda biz, "Acaba ne yapabiliriz?" hatta orada konuştuk biz Değerli Başkanım. Yani bu çalışma saatleri, bunu da düzenlemekte bir fayda var yani 15.00-19.00 muhalefetin hepsi "Bunu da bir makul zaman yapalım." diye ifade edilmiştir. Hatta öneriyi getiren de biziz, efendim, geliş sırasına göre ayrı okunuyor, aykırılık sırasına göre gündeme alınıyor. "Gerek yok bunların bu kadar okunmasına." diye orada söyleyen biziz ve bunları bir norma dönüştürmek için adım atılırken şimdi araştırma önergesi, genel görüşme okunmayacak, gündeme almak için de konuşulmayacak, e ne zaman olacak? Takdir edersiniz

ki iktidar ve çoğunluk partisinin mazhariyetine ve iradesine tabi olan bir muhalefetin sağlıklı denetim yapması da mümkün değil.

O bakımdan bugün bizim yapmamız gereken husus Sayın Başkanım, bunu samimiyetle söylüyorum çünkü en üst seviyede grup başkan vekili olarak, bütün partilerin grup başkan vekili olarak Sayın Meclis Başkanının Başkanlığında yaptığımız ve mutabık kaldığımız hususlar ve bu ay da bu toplantıları yapacağız, dolayısıyla böyle bir konuda uzlaşılan konuları buradan geçirelim. Elbette makul olan hususlar var, bunların hepsinin makul olmadığını ifade etmiyoruz ama uzlaşılabilecek birtakım konuları yapmak lazım ve bu konuda da muhalefetin bu imkânlarını değerlendirebileceği bir ortamı hazırlayacak bir İç Tüzük değişikliği yapılması gereği açıktır ama müsaade edin de bunu bir kanun teklifi olarak değil, daha üst seviyede Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının Başkanlığında grup başkan vekilleriyle birlikte mutabakata vardığımız hususlarda adım atılması hem Meclis Başkanının saygınlığını hem Türkiye Büyük Millet Meclisinde gruplar arasında diyalog ve uzlaşmanın olmasını temin etmesi açısından daha sağlıklı bir zemin olduğunu düşünüyorum.

Bu önergelerle ilgili, açıkçası, tabii, ben birazdan ayrılmak durumunda kalacağım ama şunu ifade etmeliyim ki: Düşünün aynı Birleşimde bir kanunun görüşülmesini kırk sekiz saat geçmeden isteyebilecek. E, müsaade edin de “Yasama kalitesi.” dediğiniz husus, biraz önce arkadaşlarım söyledi, nasıl hazırlanacak, nasıl konuşma yapılacak, hangi önergeler verilecek, neler yapılacak? Bu, oldubitti, yani yangından mal kaçırır gibi olacak şeyler değil bunlar, kabul edilecek hususlar değil, yasama kalitesini ortadan kaldıran bir husustur.

Usul tartışması, Sayın Başkanım, usul tartışmaları da bir bakıma bir obstrüksiyon aracıdır ve zaman zaman usul tartışması açılmasını istememize rağmen Sayın Meclis Başkan Vekilinin açmadığını da şahadet ediyoruz. Bakın, burada usul tartışmalarını...

AHMET AYDIN (Adıyaman) - Burada usul tartışması açmayı zorunlu hâle getiriyor talep hâlinde. Şu anda zorunlu hâle getiriyor.

OKTAY VURAL (İzmir) – Hayır “İşleme alınması hâlinde.” diyorsun, işleme almazsa ne olacak?

AHMET AYDIN (Adıyaman) - Yo, yo, zorunlu hâle getiriyor.

OKTAY VURAL (İzmir) – Yok canım, yani Sayın Başkanım, tamamen Sayın Başkanın takdirinde.

Bakın, burada diyor ki: “Başkanın tutumu veya İç Tüzüğe uygunluk gibi gerekçelerle usul tartışması açılması talep edildiğinde usul görüşmesi açılmasının zorunlu olduğu şeklinde görüşler öne sürülmektedir.” İç Tüzük’te açık olan bir hükmün uygulanması hakkında usul tartışması açılmaz. Dolayısıyla Başkanın açıkça bir İç Tüzük kuralını veya yerleşik teamüllere göre aykırı uygulama

yapması, yeni usul getirmesi, bu uygulamayı ilk defa başlatması gibi hâllerde usul hakkında görüşme açılır ve bu konuda Meclis Başkanlığının tartışma alanı olarak bize verdiği ve üzerinde uzlaşmamız gereken hususlardan biri de budur elbette. Yani dolayısıyla kanunun, işte efendim, 1'inci maddesini görüşüyoruz, "Yok efendim, niye 3'e gitmiyoruz?" diye bunda usul tartışması açılabilir mi? Açılmaz, nitekim Sayın Başkan açmıyor. Dolayısıyla bu, "Doğrudan doğruya Başkanın işleme alması hâlinde." demek suretiyle usul tartışması doğrudan doğruya Başkanın inisiyatifini ortaya koymaktadır. Bunlar muhalefetin iktidarı dengelemesi, kontrol altına alması açısından elimizde bulunan sınırlı imkânlar da bu sınırlı imkânların ortadan kaldırılması doğru bir şey değildir.

O bakımdan benim Sayın Başkanım, teklif sahibi arkadaşların da tabii, önerilerine ve iradelerine saygı duymakla birlikte bence yapılması gereken husus: Bu İç Tüzük konusunda partiler arasında uzlaşabileceğimiz konularda, daha önce uzlaşma temin ettiğimiz konuları da norm hâline dönüştürecek bir iradeyi oluşturmak.

Gelin hep beraber, birlikte, zaten Anayasa'da bir Uzlaşma Komisyonu var, yani bu, Komisyonları, uzlaşmaları baltalamayalım, dinamitlemeyelim, mayın koymayalım, bu konuda karşılıklı hak ve mükellefiyetlerimizi kullanabileceğimiz ve birbirimize de saygı göstereceğimiz bir İç Tüzük değişikliği yapılması gerekiyor. O bakımdan Sayın Başkanım, eğer teklif sahipleri arkadaşlarım da Meclis Başkanının Başkanlığında yaptığımız toplantı doğrultusunda bir uzlaşma ve diyalog arayışını devam ettirmek istiyorlarsa geliniz bu benim kanaatim odur ki erteleyin, Sayın Meclis Başkanıyla yapacağımız toplantı neticesinde bunların hangileri ne olabilir, neler yapabiliriz, bir uzlaşma arayışını uzlaşmayla getirelim. Kuralları, tek taraflı değil, hepimizin hep birlikte mutabakata vardığı kuralları uygulayarak ancak demokrasiyi yaşatabiliriz, demokrasiyi yönetebiliriz. O bakımdan ben hakkımızı ve hukukumuzu koruyacak bu girişimlerde muhakkak diyalog ve uzlaşma ve mutabakat arayışının öncelikle aranıp ona göre karar verilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Estağfurullah.

OKTAY VURAL (İzmir) – Efendim, eğer saygısızlık görmezseniz grup çalışmaları nedeniyle ayrılmak durumundayım. Bu hususları paylaşmak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Estağfurullah.

Kolay gelsin.

Ben teşekkür ediyorum.

Levent Bey, sizden başlayalım.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri...

BAŞKAN – Konuşmalarımızı, kusura bakmayın, kısa kısa tutabilirsek... Sana nazım geçtiği için sana söylüyorum efendim, birkaç devir yapabiliriz, yani en azından birkaç arkadaşımız, tekrar da konuşabiliriz, bir engel yok ona yani.

Buyurun.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Tüzük değişikliği aslında bakıldığında özellikle bağımsız milletvekilleri açısından, benim gibi, son derece acil bir ihtiyaç çünkü şu kısa zaman içerisindeki ilk defa katıldığım Medis çalışmalarında buna ihtiyaç duydum. Daha önce konuşan milletvekili arkadaşlarım da aslında muhalefet yönüyle değerlendirmelerde bulundular. Ben bunlara katılıyorum.

Mevcut İçtüzük, temsiliyet, adalet ve milletvekilinin kürsü hakkını, söz ve ifade hakkını, komisyonlara katılma ve yasama çalışmalarında bulunmasını güvence altına almamaktadır. Komisyonlarda görev alacak milletvekillerinden gündem dışı konuşacak milletvekillerine, bir yasa teklifinin lehinde konuşacak milletvekilinden aleyhinde konuşacak milletvekillerine kadar Danışma Kurulunda ya da grup başkan vekillerinin işaretiyle belirlenmektedir. İç Tüzük, milletvekillerinin iradesi yerine siyasi parti grup başkan vekillerinin ve daha ziyade iktidar partisinin keyfiyetini garanti altına almaktadır.

Şimdi, benzer şeyler aslında daha önce de arkadaşlarımız tarafından ifade edildi. Bunları, dediğiniz gibi, süre açısından çok tekrar etmek istemiyorum. Ben yazılı olarak da Başkanlığınıza sundum.

Burada özellikle önerilerim: Medis Hesaplarını İnceleme Komisyonu kaldırılmamalıdır öncelikle.

20'nci maddenin birinci fıkrasına "Bağımsız milletvekilleri ya da grubu bulunmayan siyasi partiler talep etmeleri hâlinde birer komisyona doğal üye olabilirler." fıkrası ilave edilmelidir.

31'inci maddenin son fıkrasında yer alan "Her milletvekili, üyesi olmadığı bir komisyonun belgesini görüp okuyabilir." ifadesi muhafaza edilmelidir.

Mevcut İç Tüzük'ün 37'nci maddesinde: Kanun tasarı, teklifleri üzerine konuşma hakkına dair değişiklik "Komisyon, hükûmet, teklif sahibi ve talep etmesi hâlinde grubu bulunmayan veya bir bağımsız milletvekiline beşer dakika söz verilir." şeklinde değiştirilmelidir.

59'uncu maddeye "Gündem dışı konuşmak isteyen milletvekillerinin belirlenmesinde Medis Başkanı öncelikli konuşma hakkını başvurmaları halinde bağımsız milletvekiline verir." şeklinde bir fıkra eklenmelidir.

Yine, 59'uncu maddenin ilgili fıkrası, "Acil ve öncelikli konularda her milletvekili yerinden en fazla beş dakika toplamda elli dakikayı geçmemek üzere konuşma hakkına sahiptir. Konuşma sırası başvuru sırasına göre belirlenir." şeklinde düzenlenmelidir.

Tabii, yani İç Tüzük gerçekten Meclisin Anayasası, halkın seçilmiş temsilcileri, vekilleri olarak milletvekillerinin söz hakkı, katılım hakkı açısından son derece önemli. Milletvekilinin iradesi yerine, grup iradesinin geçmesi bunlar kabul edilemez.

Hakikaten dönemsel, ihtiyaç duydukça, konjonktürel birtakım değişiklikler yapmak yerine, o Hükûmet gerekçesinde de söylendiği şekilde, yani demokratik muhalefet hakkına saygılı, zaman savurganlığına söz vermeyecek şekilde, yani bu gerekçeye, bu iddiaya denk düşen bir düzenleme olmalı ama düzenlemenin bu sunulan düzenleme olmadığı açık.

Gerçekten muhalefetin, farklı görüşlerin sesinin duyulmasını âdeta önleyecek şekilde düzenlemeler içeriyor. Özellikle Meclis TV yayınındaki kısıtlamalardan sonra üstüne bir de bunun gelmesi, bunun gerekçesinin de bir "Zaman savurganlığını önlemek ve enerjik çalışma, verimli çalışma." diye belirtilmesi kabul edilemez diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim, sağ olun.

Levent Bey, müsaadenizle bu "TBMM Adalet Komisyonu Başkanlığı" demişsiniz, onu "Anayasa" diye düzeltiyim burada.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Tamam efendim.

BAŞKAN – Sayın Batum...

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; şimdi bu İç Tüzük konusunda baştan şunu söyleyeyim: Ben de bunun ertelenmesi ve bir alt komisyona gönderilerek incelenmesi gerektiği kanaatindeyim çünkü şimdi 19 maddelik bir İç Tüzük değişikliğinden bahsediyoruz. Bu 19 maddenin yürütme, yürürlük maddesini 2 çıkart, bir de Komisyonu çıkar, 16 maddeden 10 tanesinin İç Tüzük kurumuna, işte "Sessiz Anayasa." dediğimiz, "İç Anayasa." dediğimiz İç Tüzük kurumuna, İç Tüzük kavramının ruhuna aykırı olduğunu ve aynı zamanda da Anayasa'nın ruhuna ve esasına aykırı olduğunu düşünüyorum. Neden?

Şimdi, değerli arkadaşlar, Parlamente'yu hep buradaki konuşmalardan da muhalefet milletvekillerinin, değerli arkadaşlarımdan, hatta iktidar partisinden de Sayın Satır'ın aynı gördüğünü ve haklı olduklarını düşünüyorum. Şimdi Parlamento karar alır tabii ki ama esas işlevi Parlamente'nin çoğulculuğu sağlayan bir kurum olmasıdır. Herkes görüşünü açıklayacak, birbirini mümkün olursa ikna edecek. İkna etmediği takdirde de seçmenleri, dinleyenler burada Anayasa'ya aykırı bir iş yapılıyor ya da yapılmıyor, şu güzel kanun yapılıyor diye duyacak ve böylece seçimlerde de gerekli

sonuçları verecek. Parlamentonun birinci işlevi bana göre konuşması ve o konuşmalara dayalı da çoğulculuğu gerçekleştirmesi ve ona göre de karar alması. Şimdi eskiden Parlamento genel yetki kullanır ve ilk el yetki kullanır derdik hep yani ilkel değil ilk el. O dönemde Parlamentonun acil karar alması çok önemliydi çünkü hepimiz biliyoruz eğer Parlamento bir alanda yasa yapmazsa o alanı düzenlemek mümkün değildi ama bugün kanun hükmünde kararnameler hatta biz onları sizin çok kullandığınızı da düşünüyoruz ve Anayasa'ya aykırı olarak da kullandığınızı düşünüyoruz, bu ayrı boyut ama bugün Parlamentonun dışında acil kararlar alabilmek mümkün, hele hele ekonomik alanda. Şimdi bu dururken Parlamentoyu bir an önce çoğulculuğu da engelleyelim karar alsın hemen bir kanun yapsın diye düşünmek bana göre Parlamentonun mantığıyla da ve Anayasa'yla da bağdaşmayan bir anlayış. Şunu söyleyeyim açıklıkla: Sayın Satır söyledi ben de yeni milletvekili oldum. Bana göre zaten söz kısıktı yani bu nedir anlamadım hiç. Dünyanın hiçbir parlamentosunda yoktur, beş dakika konuş, bir dakika konuş, üç dakika süren var, oturum başında soru soracaksın. Bugün çoğu arkadaşımız, hepimiz aynı şekildeyiz. Yeni Zelanda'yla ilgili bilmem ne anlaşmasına, o da "y" ile başlar yargı da "y" ile başlar deyip yargıyı Yeni Zelanda'yla konuşmak zorunda kalıyoruz. Şimdi zorunda kalıyoruz diyorum. Bu açık, bu açık.

Şimdi sevgili arkadaşlar bakın, bunu açık söyleyeyim. Tekrar söylüyorum. Geçen gün şu komisyonda şurada Sayın Bakan Bekir Bozdağ orada oturuyordu ve ne dedi çok açık hepimiz gördük. Dedi ki, çok net: "Cumhurbaşkanının sorumluluğuna ne gerek var? Zaten beş sene sonra halk sorumluluğu sormayacak mı, hesabını?" Şimdi bunun kadar hukuktan, modern parlamento anlayışında, yetkinin karşılığı sorumluluk vardır anlayışından uzak bir zaten ifadeyi ben burada duydum. Dolayısıyla demokrasi iyi olsun filan falan diye Sayın Bekir Bozdağ'ı anlatmanın bir anlamı yok ama dediğim gibi siz Anayasa profesörüsünüz. Buradaki arkadaşların hepsi hukukçu. Şimdi o zaman biraz dikkatli olmak zorundayız. Parlamento hemen karar alsın. Parlamento karar alır amma velakin çoğulculuğu koymak daha önemli.

Şimdi burada hiç birbirimizi kandırmayalım. On altı tane madde var yani on dokuz da yürürlük, yürütme bir de komisyonları çıkart on altı madde. Bu on altı maddenin on tanesi 1, 4, 5, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17 tamamen bu söylediğim çoğulculuk ilkesine aykırı. Şimdi bunu bir kere şuradan söyleyeyim: Arkadaşlar, hepimiz biliyoruz. Sayın Satır söyledi ama ben biraz farklı yorumlayacağım. O kadar biliyor ki hazırlayanlar da. Sayın Aydın da burada şimdi hazırlayanlardan. O kadar net biliyor ki. Şunu söylemiş, bak açık açık: "Bu teklifle milletvekillerinin yasama faaliyetlerindeki konuşma süreleriyle ilgili herhangi bir değişiklik getirilmemiştir." Şimdi içine bakıyorsun tamamen sınırlanmış. Şimdi bunu neden yazar? Sayın Ahmet Aydın bunu bilmez mi? On dakikayı beşe indirince, 2 kişiyi 1'e indirince, konuşma süresini bir dakikayla sınırlayınca sürenin kısaltıldığını bilmez mi? Bilir de.

Burada siz varsınız diye. O yüzden saklamak için de şöyle demiş: “Bunu amaçlamıyoruz süreleri kısıtlamayı, yasama organında yoğun biçimde görünürlük kazanan egemenlik enerjisinin -yani hiçbir şey ifade etmeyen bir şeyin- zaman savurganlığına yer vermeyecek ölçüde özende kullanımı amaçlıyoruz.” Şimdi düşünün Parlamentoda bir parti sevgili milletvekilleri, değerli milletvekilleri, muhalefetin veya milletvekilinin konuşmasını zaman savurganlığı zannediyor. Bu inanılmaz bir şey. Her şeyi çözeriz de milletvekilinin konuşmasını zaman savurganlığı anlayan, değiştiren çok değerli arkadaşlarımızın biz bu anlayışını nasıl kıracağız? Şimdi zaman savurganlığı... Muhalefet hiçbir zaman iktidar için konuşmaz. Muhalefet niçin konuşur her zaman? Yani bunu mu konuşacağız şimdi? İnsanlar duysun, aa, bak bir şeyler yapılıyor orada desin, yanlışsa hesabını yarın seçimde sorsun diye yapılır. Başka bir şey için yapılır mı bu? Konuşuruz, anlatırız. Bir de mümkünse ikna etmek için. İkna etmek konusundaki ümitsizliğimizi anlatmak için Sayın Bekir Bozdağ'ın konuşmasını söyledim. Bir de geçen gün buradaki çok değerli arkadaşlarımızın on altı tane hazır ellerini söylemek için söyledim.

BAŞKAN – O öyle olur, öyle olur. Onun üzerinde durma.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) - Yanlış olmuştur muhakkak. Tamam.

BAŞKAN – İngiltere’ si de öyle, Almanya’ sı da öyle, bu böyle yani, sen de bilirsin.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – İkincisi şu: Gerekçeyle maddeleriniz birbirine uymuyor. Ne diyor değerli arkadaşlar? “Biz zaman kıımadık.” diyor. Aynen yazmış. “Zaman savurganlığını önledik.” Zaman kıımışsınız. Bir şey daha materyali... Materyal ne demek ya? Materyal... Şimdi Sayın Satır gene güzel söyledi. Dedi ki: Su atılıyor burada birbirine yani bardak getirme, yarın ne bileyim ben işte, kalemini attın, kalem de getirme. Böyle net söylüyorum. Saçma sapan bir düzenlemeyi sadece ve sadece Kamer Genç maddesi olarak getirmişsiniz. Şimdi böyle bir şey olabilir mi?

BAŞKAN – Süheyl...

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Sıkıldı, söyleyemedi.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) - Evet biliyorum sıkıldı, bak çok güzel. Sevgili İdris kardeşim de güzel söyledi. Demin Başkan dedi ki değerli arkadaşlar, güldü bu materyal deyince: “Ad vermiş olurduk saysaydık.” dedi.

BAŞKAN – Tabii.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Şimdi sizler de güldünüz.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Sataşma olmasın diye ad vermedik.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) - Gülüyoruz ağlanacak hâlimize. Kamer Genç maddesi koyuyoruz fener getirmesin diye. Ne yapalım uyduruyoruz. Materyal diye ne olduğu belirsiz bir şey uyduruyoruz. Biz de burada gülüyoruz.

BAŞKAN – Vallahi sarımsak geldi, soğan geldi, kırmızıbiber geldi, neler gelmedi. On yıl da ben neler gördüm o kürsüde.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Sevgili arkadaşlar, şimdi şunu söyleyeyim: Sözü kısma işlevi o kadar açık ki bu maddede, daha neyi anlatalım? Süreleri, kişileri, kişi sayısını kısmışsınız. Okumama getirmişsiniz gerekçelere. Özet bile dememişsiniz, hani “Şu kadar kelimeyi geçmeyen özeti okunur.” bile dememişsiniz. “Hiç okunmaz.” demişsiniz. Değişiklik önermelerini kısmışsınız. 37’nci maddede 1 milletvekilini kısmışsınız, konuşmasın demişsiniz ve daha da kötüsü, açık söylüyorum 63’üncü maddede -bu çok net- 63’üncü maddeye hakikaten ben de baktım, diyorsunuz ki, yani İç Tüzük’ün: “Bu yoldaki istemin işleme alınması hâlinde.” Eskiden yoktu. Şimdi Sayın Ahmet Aydın da dedi ki: “Zorunlu bu.” Şimdi eski maddedeki bu yolda bir istemde bulunulursa şimdi getirilen bu yoldaki istemin işleme alınması hâlinde farkını bilmeyen çok değerli bir milletvekilimiz yok herhâlde, grup başkan vekilimiz. Bunu aynı zanneden, aa biz aynı getirdik, zorunlu getirdik diyen herhâlde bir sayın milletvekilimiz yok burada. Bir tanesi ne diyor? “Açık açık bu yolda bir istemde bulunulursa.” diyor. Bulunulması yeterli. Burada ne diyor? “Bu yoldaki istemin işleme alınması hâlinde.” Ve Sayın Grup Başkan Vekilimiz bize diyor ki: “Daha iyi zorunluluk getirdik, daha çok zorunluluk getirdik.” Şimdi sevgili arkadaşım, sevgili kardeşim, böyle bir şeyi bile eğer hakikaten algılayamıyorsak aradaki farkı böyle sunuyorsanız çok ayıp. Farkı anlamıyorsanız daha da ayıp. Bizleri kandırmaya çalışıyorsanız daha da ayıp. Evet, bizlerin de bunlar anlamaz zaten diyorsanız o da ayıp.

BAŞKAN – Toparlar mısınız?

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Ama 16 tane arkadaşınızın da “Ya bunlar ne getirirsek zaten ellerini kaldırırlar, bu arkadaşlar nasıl olsa.” Öyle diyorsanız çok daha ayıp. O yüzden...

AHMET AYDIN (Adıyaman) - Öyle denilmez.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Neyse. Ben sizin söylediğinizi siz açıklayacaksınız bana. İnanılır.

Şimdi bu işlevi lütfen vazgeçin. Söz kısma ya da açık açık yazın burada söylendiği gibi amacımız kesinlikle konuşma süreleriyle ilgili herhangi bir değişiklik getirilmemiştir, zaman savurganlığını önlemektir gibi bir gerekçe koymayın.

Son şunu söyleyeceğim: Lütfen bunları söylediğinizde, efendim parti içi çekişmelerinizin tezahürü olarak bunları söylüyorsunuz falan demeyin çünkü ben bunları hiçbir zaman sizin parti içindeki demokrasi yoksunluğunuzdan ya da tek lidere bağımlılıktan kaynaklanan kanunlar veya

maddeler demiyorum, demiyorum şu anda düşüncem o ama sizlere saygı duyduğum için ben gene bunu söylemiyorum. Saygı duyduğum için çekişmeler filan filan...

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Tabii, tabii...

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) - Aman sizin lider bize gelmez kardeşim. Aman gelmez. Aman gelmez. Zaten...

BAŞKAN – Herkes liderinin hayrını görsün.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Zaten özel bir tane aradılar buldular, hayrını görün, tepe tepe kullanın, Amerika Birleşik Devletleri de tepe tepe kullansın. İleride biz anlarınız ama yeter ki biz Başkanla, Başbakanla konuşmayız ama burada Ahmet Bey bize...

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Siz Türkiye Cumhuriyeti Başbakanına nasıl böyle söylersiniz? Bir de Meclisin egemenliğinden bahsediyorsunuz.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) - ...lütfen “Anlamadım ben bunu savurganlığı önlemek istiyordum.” demesin, net söylesin. “Muhalefetten hoşlanmıyoruz.” Sakın orada da materyal filan demesin güzel güzel sözü getirsin.

BAŞKAN – Süheyl Bey, parlamenter modeldeki o gruplar arasındaki biliyorsun blok hâlindeki hareket maalesef parlamenter rejimin mayası bozuk oradan kaynaklanıyor, sen de bunu bilirsin. Talleyrand ne diyor: “Bugüne kadar şu kürsüden çok nutuklar dinledim -kürsüyü gösteriyor- bunların birçoğu benim kanaatimi değiştirdi ama hiç biri oyumu değiştirmede.” Blok nasıl muhalefet hareket ediyorsa iktidarda da bu böyle oluyor yani. Gel başkanlık modeline geçelim, sen de komisyondayken bu işi beraber kotaralım. Kaçırma bu fırsatı.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) - Sevgili Başkan, lütfen bizi ikna etmeye veya kandırmaya çalışarak yapmayın diyorum sadece.

BAŞKAN – Peki.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Yani amaç hiçbir şeyi değiştirmemek, süreyi kısaltmak.

BAŞKAN – İkna olursun da oyun değişmez.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Açık açık söyleyeyim, muhalefet çok fazla konuşuyor!

BAŞKAN – Estağfurullah olur mu öyle şey, bizim muhalefet.

Şimdi Ünal Kacır'ı dinliyoruz. KİT Komisyonumuzun eski Değerli Başkanı.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri, değerli arkadaşlar; hepinize saygılarımı sunarak teklif üzerine bazı değerlendirmeler yapmak istiyorum. Tabii Süheyl

Batum Bey'in bu kadar ayıplı konuşmasından sonra, bu kadar yüksek tempoda konuşmasından sonra ben biraz daha düşük tempoda birkaç şey söylemek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, öncelikle bu teklifi hazırlayan arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum ve geç kalınmış bir teklif olarak değerlendirdiğimi de ifade etmek istiyorum çünkü on yıla yakın ya da on yılı aşkın süredir bu İç Tüzük'ün kullanımındaki sıkıntıları hep beraber yaşadık. Mevcut Meclis İç Tüzük'ümüzde çalışma saatleri 15.00-19.00 saatleri olarak yazıyor. Şimdi ben mühendis olarak şöyle bir hesap yaptım: Meclisimiz açılıyor, gündem dışı konuşmalar 3 kişiye beşer dakikadan on beş dakika, gündem dışına cevap yirmi dakika, araştırma önerilerinin okunması en az yirmi dakika, İç Tüzük 37'ye göre doğrudan gündeme alınması on dakika, üç grubun grup önerileri kırkar dakikadan yüz yirmi dakika, İç Tüzük 60'a göre kısa bir söz talebi diye başlayan talepler yaklaşık otuz dakika. Tabii bunlar her gün olan şeyler değil ama istenildiği zaman olan şeyler. Bir usul tartışması açılması kırk dakika, toplam iki yüz elli beş dakika. Hiçbir sataşma olmasa, hiçbir söz uzatması olmasa, hiçbir ara verilmesse tam dört saat on beş dakika yani yediyi çeyrek geçiyor yani çalışma süresi bitti, hiçbir şey yapamıyorsunuz. Şimdi böyle bir İç Tüzük uygulamasıyla muhalefetin istediği anda hiçbir şey yaptırmaması şeyiyle karşı karşıyayız ve bunu geçtiğimiz haftalarda da günlerce gördük. Gündüz saatlerini böyle geçirdiğimizde ancak işte fırsat bulup da çalışma mesai saatlerini uzatabilmişseniz geç vakitlerde ancak kanun yapabiliyorsunuz. Ondan sonra da kanunlarda yaptığınız değişiklikler görüşülürken ya da değerlendirilirken "Gece yarısında yapılan değişiklik" deniyor. Yani Meclis gündüz çalışmıyor ki, yaptığı hep gece çalışma ve ne yapıyorsa gece yapıyor. Dolayısıyla bu İç Tüzük'ün değişmesi gerektiği açıktır. Bunda maksat tabii ki Meclisin daha verimli çalışmasını temindir, öyle de olmalıdır. Tabii geçtiğimiz dönem İç Tüzük Uzlaşma Komisyonumuz çalıştı, bir İç Tüzük hazırladı ancak bu çalışma orada kaldı ama ben o çalışmayı okumuştum, değerlendirmiştik. Değerlendirirken de Anayasa değişikliği yapılmadan o İç Tüzük'ün hayata geçirilemeyeceği de açıktır. Dolayısıyla Anayasa değişikliği gerektiren bir İç Tüzük hazırlanmıştır. Dolayısıyla şu anda da Anayasa Komisyonu çalışmalarını sürdürüyor Uzlaşma Komisyonu. Elbette ki İç Tüzük'ün toptan yeni baştan yeni bir anlayışla gözden geçirilmesi mümkün olabilir ama bugün için ihtiyaç Meclisin çalışmasıdır. Netice itibarıyla konuşmacılardan muhalefetten de arkadaşlarımız "Meclis bugüne kadar ne üretim yaptı?" gibi ifadeler kullandılar ki bu da Meclisimizin verimli çalışma yapamadığının açık göstergesidir.

Tabii bu İç Tüzük'le ilgili, ben komisyon üyesi değilim, görüşlerimi birkaç dakika içerisinde paylaşıp ayrılmayı düşündüm. 9'uncu maddede bu İç Tüzük 60'a göre kısa bir söz talebi için on dakika içerisinde en fazla 10 kişiye söz verilmesi hususu var. Her ne kadar bu görüş açıklamak şeklinde olacağı düşünülse de bunun mevcut uygulamalarda sadece görüş açıklama değil araya soru sıkıştırma

olduğu da açıktır. Böyle bir ortamda da en azından onu gündeme getiren milletvekiline saygı bakımından da bu sözlerin havada kalmaması bakımından da “Hükûmet bu konuşmalara on dakikayı geçmemek üzere cevap verebilir.” hükmünü buraya getirmek gerektiğini düşünüyorum Sayın Başkanım.

Ayrıca hepimizin yakından takip ettiği gibi konuşulan yasayla, tasarıyla, teklifle ya da maddeyle hiç alakası olmayan konuşmalar hem grup adına hem de şahıslar adına dinliyoruz. Bu konuşmalar siyaseten elbette ki bir mana ifade eder ama yasaya katkı bakımından çok fazla bir mana da ifade etmiyor. Ne yapılmalı ki gündem üzerinde konuşulmalı, yasa veya madde üzerinde konuşulmalı ve katkı sağlanmalıdır ki sağlıklı bir yasama oluşturulmuş olsun. Farklı konuşmalar olunca sadece zaman israfı değil, orada farklı şeyler konuşulunca, genel siyaset yapılmaya çalışılınca bu sefer sataşmalar, tartışmalar, gerginlikler yasanın neresini konuşuyorduk, neyi konuşuyorduk, neye, ne katkıda bulunacaktık, o da kaybolup gidiyor. Yasaya vekillerimiz gerek iktidar vekillerimiz gerek muhalefet vekillerimiz katkıda bulunamıyorlar yani kanun üzerinde, madde üzerinde konuşulmasını temin edecek bir hususun da mutlaka... Gerçi İç Tüzük’te yazılı bunlar ama maalesef bugüne kadar bu temin edilemedi.

Bir de değerli arkadaşlar, Değerli Başkanım; yasalar uygulanırken gerek geneli üzerinde gerek maddeler üzerinde muğlak ifadeler varsa burada yasa koyucunun maksadı neydi diye bakıldığında hepinizin bildiği gibi gerekçeye bakılır ama bir de Meclisteki görüşmelerde, sorularda, cevaplarda ne sorulmuş bu konuda bir açıklık var mı diye de bakılır ama bizim gerek yasaların geneli üzerindeki soru-cevap işlemlerinde gerekse maddeler üzerindeki soru-cevap işlemlerinde hep genel sorular soruluyor, maddelerle ilgili, yasalarla ilgili hiçbir soru sorulmuyor ya da hiçbir soru sorulmuyor demeyelim de pek o kenarda kalıyor diyelim. Aslında yasa uygulayıcıların önünü açmak, onların yasa koyucunun maksadını daha iyi anlayabilmeleri için bu soru ve cevapların bu minval üzerinde olmasının gerekliliğini ifade etmek istiyorum. Bunu temin edecek ne yapılabilir bunu da hatırlatmak istedim.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim. Hayırlı çalışmalar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın...

ATILLA KART (Konya) – Sayın Başkan, Genel Kurulda hepimizin görevleri var, açılmak üzere.

BAŞKAN – Bizim hepimizin görevi var Atilla Bey, bir tek sizin değil.

Sayın Ekşi, buyurun efendim.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Saygıdeğer Başkan teşekkür ederim.

Önce bir noktayı izninizle izah ifade etmek ihtiyacını duyuyorum. Acaba sizin söz dağıtım sisteminde bir bozukluk mu var diye merak ettim.

BAŞKAN – Şöyle: Evet bir bozukluk var da bu muhalefet lehine bir bozukluk.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Öyle mi?

BAŞKAN – Aynen öyle. Çünkü ben dikkat edin hep CHP’den, MHP’den, CHP’den, MHP’den ara sıra iktidardan, hep öyleydi. Bunu dokuz yıldır maalesef yapıyorum. Maalesef... Çünkü yaranamıyorum. Aslında yapmamam lazım Oktay Bey. Samimi söylüyorum bir bozukluk... Bozukluk burada. Alınıyorum çünkü... Hakikaten alınıyorum. Bunu samimi olarak söylüyorum.

Buyurun.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) - Sayın Başkan, müsaade ederseniz devam edeyim.

BAŞKAN – Tabii edeceksiniz, buyurun.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) - Bendeniz sanki öneri yürürlüğe konmuş gibi hissettim.

BAŞKAN – Ne demek o?

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) - Şu anlamda: Komisyonun asli olmayan üyelerinin söz hakkı öneriye göre biliyorsunuz ikinci dereceye atılmış durumda.

BAŞKAN – Yok, ben hiç öyle yapmıyorum, ilgisi yok. Hayır.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) - Öyle bir duyguyla...

BAŞKAN – Önerge sahibi burada oturuyor, daha söz veremedim bakın, deminden beri söyleyip duruyor. Bir saattir burada oturuyor.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) - Saygıdeğer Başkanım, müsaade ederseniz düşüncelerimi ifade edeyim.

BAŞKAN – Buyurun.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) - Ama düşündüğünüz gibi çok da kısa olmayabilir, onu da baştan bilginize sunayım.

Şu düşünceyle söz aldım Sevgili Başkan: Bu önerinin gerekçesinde pek çok yerde aynen başta ifade edildiği gibi zaman savurganlığına yer vermeyecek bir anlayış egemen. Sayın Süheyl Batum, aynı anlayışı paylaşıyor olmamız gerekiyor ki kendisi Parlamentonun Parlamento olarak anlamına değinerek sözlerine başladı. Gerçekten Parlamento konuşulan yerdir, insanların karşıt görüşlerin birbirini ikna etmek için bütün imkânları azami şekilde kullandığı yerdir. O nedenle de parlamentelerin konuşmasını zaman israfı gibi algılamak parlamenter sistemin esprisine de, kurumun yapısına da aykırıdır artı demokratik sistemin gereklerine de aykırıdır. Burada pek çok yerde ifade edilen bu milletvekilinin konuşmasını kısmayı, ikileri bire indirmeyi, onları beşe indirmeyi vesaireyi öngören öneri içeriği bu Parlamentiye ki üzgünüm elimizdeki Tüzük zaten bu Parlamentiye Parlamento

olmaktan çıkarmış Türkiye Büyük Millet Meclisi konumuna getirmiştir. İzninizle ona değineceğim. Bu Parlamento'yu daha da, bu mesleği daha da Parlamento kavramından uzaklaştırmaktadır.

Saygıdeğer Başkan, bu İç Tüzük Meclis Başkanlarını kronometre hakemi hâline getiren bir İç Tüzük. Bu İç Tüzük bu müesseseyi kanun fabrikası olarak görmek isteyen bir İç Tüzük. Şimdi onu biz daha da ileri hâle getirip acaba muhalefetin, sadece muhalefetin değil bizzat iktidar milletvekillerinin de kendilerini ifade etme haklarını ortadan kaldıralım diyen beş imzalı öneriyi huzurunuzda konuşur hâldeyiz. Diyorsunuz ki: “Önüme benim on bin önerge geldi geçen sene.” Doğrudur, on beş bin de gelebilirdi çünkü Parlamentoda muhalefetin veya genel olarak parlamenterlerin obstrüksiyon yapma hakkı vardır. Bunu zatıalınız sanıyorum hepimizden daha iyi bilen bir Anayasa hukukçusunuz. Muhalefetin iktidar tarafından getirilen öneriyi engelleme amacıyla haklarını sonuna kadar hatta bazı arkadaşlarımızın ifadesine sığınacak olursak suistimal edercesine kullanma hakkı vardır. Bu, muhalefetin elindeki en önemli ve meşru araçlardan biridir parlamento içinde.

BAŞKAN – Sayın Ekşi, müsaadenizle bir soruyla merak ediyorum, bu doğrudur. Peki komisyon bu gibi durumlarda nasıl çalışacak? Diyelim o devam etti, tıkadı, on bin önerge deliye pösteği saydırmak derler bizim Anadolu’da. Kırk sene sürecektir olan bir icraattır onu mu yapayım, öyle mi olacak?

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) - Saygıdeğer Başkanım, komisyon buna rağmen çalışacak.

BAŞKAN – Nasıl yapılacaktır?

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) - Yani muhalefetin obstrüksiyonuna rağmen çalışacaksınız, o sizin beceriniz. Orada ben oturmuyorum.

BAŞKAN – Bir üye denildi herkes birer önerge verme hakkı verildi, on bin önerge bitti, tam becerdik maalesef.

OSMAN OKTAY EKŞİ (Devamla) - Gerekirse beş gün konuşturacaksınız. Ama muhalefetin veya daha doğru ifadeyle söyleyeyim milletvekilinin söz hakkını kısan, onu yok saymaya çalışan bir anlayışla çıkarılacak kanun işte kanun hükmünde kararname çıkarttınız üç hafta sonra getirdiniz o pişmemiş kurallarla kanun yapmanın bedelini bu Meclis günlerce her madde üzerinde dört grup adına sözler alınarak o engellemeyi devreye sokarak sonuç almaya çalışıyor. Saygıdeğer milletvekili o arada dedi ki: Dört saat on beş dakika bu Meclis hiçbir şey yapmadan yani fiilen bir şey üretmeden çalışıyor. Saat 19.15’te her şey düzgün gitse sıra işe geliyor. Dediği doğru. Dediği doğru ama bu İç Tüzük’te yani insanlara, milletvekillerine kendilerini ifade etme hakkı vermeyen, tartışmalara müsait zemin açmayan aynen Sayın Batum’un dediği gibi Türkiye’yle Brezilya arasındaki ticaret anlaşmasının tasdiki hakkındaki kanun sırasında “Van’daki depremzedelere dağıtılan yardım malzemesi hakça mı dağıtıldı, acaba birtakım kayırmalar mı oldu?” tartışması gündeme gelirse o zaman orada şu vardır:

Yerinde bu milletvekili kendisini ifade edecek imkânı bulamıyor, “Bu kanun yayınlandığı gün yürürlüğe girer.” diyen ve konuyla hiç ilgisi olmayan maddede çıkıyor diyor ki: “Mademki başka çare yok, Van’daki depremzedenin durumunu ben bu fırsattan yararlanarak dile getiririm.”

Saygıdeğer milletvekili dedi ki aynen bu konuya değinerek: Bunun önlenmesi lazım. Aslında bu İç Tüzük’te, yürürlükteki İç Tüzük’te onu önleyecek madde var. “Başkan sadet dışına çıkan konuşmacının konuşmasını keserek veya uyararak sadede gelmeye davet eder.” diyor.

BAŞKAN – Hiç dinlemiyorlar Sayın Ekşi. Ben çok şahit oldum.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) - Efendim müsaade buyurun.

Dinlemez çünkü başka şekilde kendisini ifade etme imkânı vermiyor diyorum.

YUSUF BAŞER (Yozgat) - Ya onu demeyeceksin ya bunu demeyeceksin.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) - Hayır efendim. Milletvekiline kronometre hakemi olan bir başkanlık sistemi koyar da cümlemin yarısında keser “İn aşağı” dersiniz, beş dakikada keser “İn aşağı” dersiniz ve “Orayı terk et” dersiniz sizin o verdiğiniz imkânı adam ancak suistimal etme doğrultusunda kullanır. O yüzden A partisinin sözcüsü söz alıyor, o başka bir şeyden söz ediyor; B partisinin sözcüsü söz alıyor, o başka bir şeyden söz ediyor; C partisinin sözcüsü tamamen başka bir şeyden söz ediyor. Yani ne oluyor? Ortak bir konu üzerinde karşılıklı tarafların birbirini ikna etmeleri için mesaj vermeleri gibi bir olay yaşanmıyor burada. O yaşanmadığı için de parlamento parlamento olmuyor. Yani bir ikna mekanizmasının devreye girmediği bir ortamda -az önce ifade edildi- beni ikna ettiniz ama oyumu alamazsınız. Doğrudur, Parlamentonun işleyişinde bu böyle yürür ama parlamenterlerin kendilerinin söyledikleri doğruların karşı tarafça kabul edildiğini kuliste öğrenmeleri bile Parlamentonun işlevinin doğru olarak korunduğunu anlatır.

Sevgili Başkanım, parlamento üyesi konuşmasın, parlamento üyesi beş dakikada konuşup kronometre hakemi tarafından aşağıya indirilsin.

Parlamento üyesi sözlü soru... Tamamen tahrip edilmiş hâlde. Bakınız, elimde 1959’ın İç Tüzük’ü var, arkasından 1973’ünki elimde, 1995’inki elimde.

BAŞKAN – 96...

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Bütün bunlarda, bir milletvekili soru sorduğu zaman, o soruya ilgili bakanın –sözlü sorudan söz ediyorum- beş dakika süreyle yanıt vermesi, arkasından milletvekilinin eğer o sözlerle tatmin olmuyorsa beş dakika süreyle kendisini ifade etmesi ve bütün iç tüzüklerin -maalesef, bunda o da zedelenmiş- temel kuralı olan “Son söz milletvekilindir.” ilkesi gereğince milletvekilinin tekrar söz alması olanağı vardı. 1996 tadilatını yapıp 139 maddesini değiştirirken İç Tüzük’ü mahveden arkadaşlar, bunu da maalesef elden çıkarmışlar. Şimdi ne geliyor? A isimli bakan geliyor, ben 15, 24, 38, 45, 98 ve 110’uncu numaralı şeylere yanıt vereceğim diyor.

Hepsinin önergeleri kâtip tarafından okunuyor. 400, 300, 550, kaç kişi varsa orada, herkes, o birbirine karışmış, çorbaya dönmüş o okuma sürecinden sonra bakanı dinlemeye başlıyor. Bakan geliyor, yarım saat konuşuyor. O milletvekilininkini söylüyor, bu milletvekilininkini söylüyor. Dinleyen, hangi soruya, ne cevap veriliyor, tatmin edici miydi, doğru mu verilen cevap, anlaması mümkün değil. İlgili milletvekili, bir dakika içinde kendisini ifade edecek. Bir dakika içinde “Allah bir.” dese kendisini anlatma şansı yok. Şimdi, böyle bir Parlamento, böyle bir denetim söz konusu olabilir mi Sayın Başkan? O nedenle, tekrar ediyorum: Yazılı sorular vahim. Sorunun arkasına bir not kâğıdı, imzasız, damgasız, hiçbir hukuk değeri olmayan bir not kâğıdı. İlgili bakan aşağıdaki soruya yanıt vermiştir, eklidir. Ben bunu götürsem, herhangi bir zabıt kâtibine sorsam “Bunun sizin orada değeri var mı?” “Git kardeşim başımdan.” der. Böyle bir anlayış, böyle bir denetim mekanizması kabul edilebilir denetim mekanizması mıdır? Bu İç Tüzük olabilir mi böyle? Bu yetmiyormuş gibi, tuttunuz, getirdiniz, şimdi o bile fazla diyorsunuz.

Teamüllerden şikâyet ediyor bu getirilen şey, öneri, teamüllerden davacı. Teamüller, Sevgili Başkanım, sizi işhâd ederek, tanık tutarak ifade ediyorum: Teamüller bir parlamentoyu parlamento yapan en önemli kurumlar değil midir, araçlar değil midir? Bakınız, şurada 1959 İç Tüzük’ünü takdim ederim eğer yoksa sizde. Sonunda, daha önceki dönemlerde hangi vesileyle Meclis hangi kararı almış, hangi teamül bundan doğmuş; adıyla sanıyla, tarihiyle örnekler var burada. Yine bilirsiniz, İngiliz Parlamentosunun bütün kuralları teamüller üzerine inşa edilmiştir ve onları da toplayan Erskine May’dir. Erksine May de şu kalınlıkta kurallar manzumesi bir kitaptır. Şimdi, orada insanların akli ve parlamentonun kurum olarak yapısı, bunları kabul etmeye izin veriyor da Türkiye’deki insanların akli ve buradaki, parlamentodaki işleyiş niye izin vermez, onu anlamıyorum ben. Kendi teamüllerimizi inşa etme yoluna biz girmişiz, işte burada var. Tek tek yaşananlar bir sonraki parlamentoda örnek olmuş, değerlendirilmiş. Peki, niye biz bunları davacı olarak, parlamentodan davacı olarak buraya öneri hâlinde getiriyoruz? Hem de yıllardır bu Parlamentoda görev yapmış olan, Mecliste grup başkan vekilliği gibi parlamento sistemin en aktif, en önemli konumundaki mensuplarının imzasıyla getiriyoruz. Doğrusu, rahatsız oldum ben, teamül den şikâyetçi olan 1 değil 5 grup başkan vekili, hem de iktidar partisinin grup başkan vekili bunu böyle getirince...

BAŞKAN – Her teamül doğru olmuyor Oktay Bey. Yani genel prensip doğru söylüyorsunuz.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Muhterem Başkanım, doğru olmayan teamülü değiştirecek irade burada var, ben ona karşı değilim. Nitekim birbiriyle zıtlaşan teamüllerle ilgili örnekler de Erskine May’de vardır. Ben takdim edeyim size, bende var, arzu eden dostlara da adresini vereyim ama böyle bir anlayış Parlamentosu tanımamak demektir, Parlamentosu -tekrar ediyorum- kanun fabrikası zannetmek demektir. Bu Parlamento olmaz. Bunun adı Türkiye Büyük Millet

Medisidir. Maaşımızı alırız, saat 19.15'e kadar kimsenin bir iş yapmadığı, doğru... Zaten bir şey yapılamaz. Kimsenin bir şey yapmadığı bir parlamentoda "Dinliyor musunuz, ne söyleniyor, beni ilgilendirmez, hadi git şimdi." deriz ve bu Medis, medlis gibi, parlamento gibi olmaktan çıkar ve işte... Türkiye Büyük Millet Medisi bize... Milletvekilleriyiz. Allah'ın izniyle işte maaşımızı da alırız, burada da kanun çıkartırız ve görevimizi yapmış zannederek evimize gideriz.

Saygı sunuyorum Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ekşi.

Evet, Ahmet Bey, buyurun.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Başkanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlar, değerli hazırın; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Komisyon başladığından beri dikkatle dinlemeye çalıştım. Öncelikle katkı sunan her milletvekili arkadaşına ben teşekkür ediyorum. İktidar-muhalefet, bizce de önemseyeceğimiz çok kıymetli görüşler sarf ettiler, çok teşekkür ediyoruz.

Tabii, değerli arkadaşlar, yani burada da gördük ki -Genel Kurulda da zaten sıkça karşılaşıyoruz- gündemle alakalı olsun ya da olmasın birçok şey ifade edilebiliyor. "Milletvekili kendini ifade etsin." deniyor, evet, tabii ki ifade etsin ama milletvekilinin kendini ifade edeceği tek yer komisyon ya da tek yer Medis değildir. Medis yasama organıdır, asıl olan orada yasama çıkarmaktır. Tabii ki diğer görüşlerini de sarf edecek, fırsat buldukça imkânlar dâhilinde ama asli görevi yasama yapmaktır.

Bu arada, özellikle şunu ifade etmek isterim ki sözlerimin hemen başında, değerli arkadaşlar, Amerikan hükûmeti değil bizim Hükûmetimiz, bizim Hükûmetimiz Türkiye Cumhuriyeti'nin hükûmeti. Üçüncü kez ve yüzde 50 oyla iktidara gelen bir hükûmet, liderimiz... Böyle görüşler sarf edildiği için ifade ediyorum.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Bunun olmadığı laf yok mu Ahmet Bey?

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Ama bunu sizler söylüyorsunuz, cevap vermek durumundayız arkadaşlar, kusura bakmayın. Her lafı söyleyeceksiniz, her şeyi konuşacaksınız, ondan sonra muhalefetin sesi kısılıyor diyorsunuz. Yani sesi kısılan muhalefet mi iktidar mı bilemiyorum ama yani bütün konuşmalar, bütün her şey caiz sizce. Biz bir şey ifade ettiğimiz zaman hemen müdahale ediliyor.

Bir dikta yönetimi yok, yüzde 50'nin iktidara taşıdığı bir hükûmet var ve bu 3'üncü kezdir, yani demek ki politikalarımız, projelerimiz halk nezdinde kabul görüyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tabii ki biz demokratik muhalefeti önemsiyoruz. Bakın, şu İç Tüzük'ün hiçbir yerinden demokratik muhalefetin sesini tasarı ve teklif üzerinde süreyle sınırlandıran, kısarı bir hüküm yok. Bakın, tasarı ve teklif görüşmelerine, kanun görüşmelerine ya tamamı ya da madde üzerinde baktığınızda bu teklifin hiçbirinde muhalefetin sesini sınırlamıyoruz. Hatta hatta bilakis, iktidarın sesini kesiyoruz. Gündem dışı konuşmalarda yirmi dakikalık iktidarın hakkını, hükûmetin gündem dışına cevap veren hakkını on dakikayla sınırlandırıyoruz. Bunu da hakkı da teslim etmek lazım diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii, İç Tüzük evet 73'te yürürlüğe girmiş ama bugüne kadar çeşitli kereler değişikliğe uğramış. Sizlerin de partinizin iktidar ortağı, iktidar olduğu dönemlerde bu iç tüzükler her zaman yapılmış. Her değişiklik yapıldığında siz demokratik muhalefeti kısmak adına mı bunu yaptınız? Hayır. Sizler de eminim ki İç Tüzük'ü uygulamak, Mecliste yasa yapmak adına o dönemlerde böyle çalışmalar gerekiyor diye yaptınız.

Bilim teknoloji gelişiyor, e-mail ortamları var, milletvekillerimizin hepsinin numaraları var, adreslerine postayla gönderiliyor, e-postayla gönderiliyor, normal postayla gönderiliyor ve biz, bu çalışma süreleri... Hatta çalışma süreleri bile bize kısa geliyor ki biz çalışma sürelerini bile artırıyoruz. 15.00-19.00 değil, 14.00-20.00 yapalım diyoruz, dört saatten altı saate çıkarıyoruz. Bu bile az diyoruz. Zaman savurganlığını önleyecek derken de özellikle teklif ve tasarılar dışındaki, hakikaten... İşte, İç Tüzük 60, pek kısa söz diyor ama biz Meclisin ta ilk açıldığı günden beri 40 kişi, 50 kişi, bir türlü gündeme giremediğimiz günler oldu. Her gün grup önerileri geliyor muydu, geliyordu, gelecek, doğaldır, İç Tüzük hak veriyor ve bu hakkı kullanmak durumundasınız.

Değerli arkadaşlar, bakın, biz yasama, hele ki iktidar olarak bizim amacımız, burada halkın beklentilerine, taleplerine cevap verebilecek, çözüm getirebilecek yasaları çıkartmak. Asli fonksiyonu Meclisin de bu olmalı, bu olduğunu düşünüyoruz, sizlerin de aslında düşündüğünüz bu. Ama düşüncelere de baktığımızda, hepimizin ortak kanısı aslında bir İç Tüzük değişikliğine ihtiyaç var, onda zannediyorum bir problem yok. Bu değişikliği yaparken hem Oktay Bey'in bahsettiği o mutabakat metninden hem daha önceki uzlaşma metninden, daha önceki birtakım teamüllerden, birçok şeyden istifade edildi, detaylı bir çalışma yapıldı. Biz burada... Az önce tekrar ifade ettim, bir daha söylemek istiyorum: Özellikle Sayın Batum da diğer birçok arkadaş "Demokratik muhalefetin sesini kısıyorsunuz." diyor. İşte hem gerekçenizde diyorsunuz ki: "Milletvekillerinin yasama faaliyetlerindeki konuşma süreleri ve denetim yollarıyla ilgili herhangi bir değişiklik getirilmemiştir." diyorsunuz ama doğrudur. Yasama faaliyetlerindeki kanun üzerindeki görüşmeler üzerinde milletvekillerinin konuşma sürelerini sınırlayan hiçbir husus yok. Usul tartışmalarıyla ilgili birtakım hususlara sonradan ben değineceğim.

Evet, yüzde 95 bir temsil var. Bu Parlamento çok önemli parlamento ve biz demokratik muhalefeti o şekilde de önemsiyoruz. Bu yüzde 95 temsil amacına uygun bir şekilde, toplumsal sözleşme tanımına da uygun bir şekilde yeni bir anayasayı da bu halk bizlerden, hepimizden bekliyor. Bu noktada da “Biz iktidarı, tek başımıza bildiğimizi okuruz.” değiliz. Eşit manada, zaten eşit sayıda Anayasa Uzlaşma Komisyonuna üyeler verildi ve arkadaşlarımız... İnşallah, umuyoruz, bekliyoruz, halkın da beklentisi bu; yeni, bu ülkenin hak ettiği demokratik bir anayasaya hep birlikte kavuşuruz. Bu çalışma ayrıca yürüyor.

Yine, değerli arkadaşlar, tabii birçok şey söylendi ama ben özellikle böyle çok kısa, sizleri de fazla yormadan şu İç Tüzük’e baktığımızda, emin olun, içeriğine benim çokça karşı çıkabileceğim bir husus olmadığını düşünmenizin gerektiğini düşünüyorum. Ben şahsen bunu düşünüyorum.

Çünkü bakın, Danışma Kurulundan başlamışız, madde 19’da değişikliğe başlamışız. Danışma Kurulu... 4 tane grup var şu anda Mecliste. Biz 4 grup bir Danışma Kurulu yaptık, bir karar aldık, gündemi belirledik, birlikte şu gündemi getirelim dedik. Bu gündemi getirmeye karar verdikten sonra - hepimiz de mutabıkız, evet, doğrudur, halkın ihtiyacıdır, bir şekilde bu gündemi konuşmamız lazım- bu gündemi getirdikten sonra bu gündemi oy birliğiyle getiriyoruz, onun üzerinde usulü tartışmaların çok gerekli olduğunu düşünmüyoruz, gerek yok bence. Hepimiz mutabıksak bir gündemde ve bunun altına 4 partinin, 4 grubun grup başkan vekilleri imza atıyorsa, bunun niye daha üzerinde konuşulma, tartışılma olsun, niye zaman kaybı olsun? Zaman savurganlığı dediğimiz budur.

Yine aynı şekilde işte grup önerileri geliyor. Getirmeyelim, evet getirin, onu da kısmıyoruz. Tamam, grup önerisi gelsin, gene gelecek. Danışma Kurulu toplanamazsa ya da oy birliği sağlanamazsa gruplar grup önerisi yine getirecek. Ama değerli arkadaşlar, takdir edersiniz ki her grup beş dakika içerisinde kalkıp o grup önerisinin ne getirdiğini, neler yapmak istediğini çok rahat bir şekilde ifade edebilir. Bu beş dakikalık bir süre bence bunun için kâfidir, onun hakkını kısmıyoruz ama bu beş dakika içerisinde her grup, grup önerisiyle ilgili kalkıp sunumunu yapabilir, açıklama yapabilir.

Bakanlıklar değişti, yeni bakanlık isimleri oldu, komisyonlar hâliyle aynı şekilde güncellenmek durumunda kaldı.

Evet, şimdi az önce Komisyondaki arkadaşlardan bir itiraz geldi. “Doğru, iyi ki de getirmişsiniz, komisyon üyelerine öncelik verilmesi lazım.” deniyor. Bakın, değerli arkadaşlar, Mecliste 550 tane milletvekili var. Düşünün, önemli bir konu, tabii herkes için önemli, bu da önemli. Başka başka önemli anayasa gelir, başka başka bütün kanunlar bizce önemlidir, halkı ilgilendiren tüm kanunlar önemli. 550 milletvekilinin o komisyona geldiğini düşünün, buna engel hiçbir şey yok, gelebilir, yine gelebilir ancak her komisyon ihtisas komisyonu aynı zamanda. O komisyonun asli üyeleri var ve o komisyonun üyeleri tarafından kanun geçiriliyor. Diğer arkadaşlar da konuşacak, pek

tabii, konuşması da lazım, konuşmaları da kısmıyoruz ama konuşmada öncelik komisyon üyelerine getiriyoruz. Bunun aykırı ne durumu olabilir, neresi olabilir?

Yine, işte “Muhalefetin sesi kısıyor.” derken, özellikle komisyon üyelerinin değişiklik önergesi konusu bayağı bir eleştirildi. Bakın, değerli arkadaşlar, evet, bir kanun getirdik buraya, daha önce de yaşadık, komisyonların kilitlendiği durumlar oldu. Bihakkın suistimali diye bir şey var hukukta, dürüstlük kuralları diye bir şey var. Ama bazı haklar öyle suistimal edildi ki çıkmaza girdi. Yani biz komisyonu nasıl oluruz da tıkarız? Mantık, nasıl oluruz da doğru bir şekilde geçiririz değil. “Komisyonu nasıl olur da tıkarız, Genel Kurulu nasıl olur da çalışamaz hâle getiririz?” denilen dönemler oldu, yaşadığımız dönemler oldu değerli arkadaşlar.

Bir komisyon üyesi bir madde üzerinde, bir değişiklik önergesiyle istediği şekilde o maddeyi evirip çevirebilir, değiştirebilir. Bir madde üzerinde niye 50 tane tek üye versin? Her üyenin bir değişiklik önerge hakkı getirilsin ve her bir üye o maddeyi istediği şekilde bir önergeyle, tek önergeyle istediği şekilde bütün değişiklikleri derç edebilir, eğer samimiysek, eğer gerçekten kanun çıkarılmasını arzu ediyorsak.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Etmeyorsak, hakkı değil mi etmemek?

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Etmeyorsak da işte o şekilde tıkamaya...

BAŞKAN – Etmeyorsa, işte o zaman 10 bin önerge veriyoruz.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Ama işte öyle oluyor yani 10 bin tane önerge geliyor.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Hakkı, verebilir.

BAŞKAN – Hakkı da işte, 10 bin önerge önüne geliyor böyle.

AHMET AYDIN (Adıyaman) - O 1 önergeyle istediği amaca ulaşabilir. 1 maddeyle, 1 önergeyle istediği amacı ulaşmak varken niye 50 tane, niye 10 bin tane önerge getirilsin, maksat eğer amaca ulaşmak ise Bir komisyon üyesi 1 maddeyi 1 değişiklik önergesiyle istediği şekilde değiştirebilir.

Değerli arkadaşlar, Genel Kurulu daha çok çalıştırılmıyorduk. Çalışma saatleri konusunda zannediyordum bir problem yok gördüğüm kadarıyla. 15.00’ten 19.00’a yerine 14.00’ten 20.00’ye. Daha çok çalışalım, daha çok iş üretelim.

Yine gündem dışı konuşmalarla ilgili gene muhalefetin sesini değil, bu sefer iktidarın sesini kısıyoruz, eğer siz öyle görüyorsanız. Gündem dışı cevaplara, hükûmet, bu konuşmalara on dakikayı geçmemek üzere cevap verecek, hükûmetin de sesi kısıyor.

Grupların sesi kısılırken sadece sizlerin değil, iktidarın da sesi kısıyor arkadaşlar. Her bir grubun hakkı ne ise İç Tüzük gereği yani 29 kişilik BDP neyse, 326 kişilik AK PARTİ Grubu da aynı haklara sahiptir. Bakın, ne kadar işte demokratik bir şey, ne kadar haklı bir şey.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Sözüünüzü kesmemek için emin olun hiçbir şey söylemedim fakat görmezden geliyorsunuz sevgili meslektaşım. Bu Parlamento tartışır, görüşür, sonunda karar verir.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Arzu ederseniz Süheyl Bey ben bitireyim.

Evet, değerli arkadaşlar, 60' ncı madde, İç Tüzük 60' ncı madde özellikle yeni gelen, bu dönem gelen arkadaşlarımız “Ya, ne oluyor? Bu Meclis hiç iş yapmayacak mı? Sadece herkes girdiği yerden böyle girip de bir şekilde bir şeyler mi ifade edecek, gündemle alakalı olsun olmasın, soru ya da cevap?” Pek kısa söz, çok istisnai durumlarda, özel günlerde ya da özel durumlarda, daha önceden de kullanılabilen bir durumdu, kullanılması da gerekiyor. Bunu zaten ortadan kaldırmak doğru bir şey de değil. Ama günde düşünün 50, 60, 70 milletvekilinin pek kısa söz, daha da fazla milletvekilinin o kadar söz alması... Yani diyorum ya biz çoğu zaman, bu dönemin başında gündeme giremediğimiz anlar oldu, bu tür usuli tartışmalarla. Dolayısıyla buna bir usul getirmemiz lazım. Bazı başkan vekilleri geliyor, 3 kişiye söz veriyor; bazı Meclis başkan vekilleri 50 kişiye söz veriyor; bazıları 10 kişiye. Uygulamada da birlik oluşması adına bir kural koyalım dedik. Hem bu hakkı ortadan kaldırmayalım, suistimal edenlere de o savurganlığı önlemek adına... Bir de Meclis başkan vekilleri arasındaki uygulama birlikteliğini sağlamak adına böyle bir kural koyalım, 10 kişi günde ona göre girebilsin. Yani 10 kişinin girmedığı çoğu zamanlar var zaten, 3 kişiyle, 4 kişiyle geçiyordu. Ama bu dönemin başında bu iş öyle bir suistimal edildi ki çok çok daha fazla kullanılmaya başlandı.

Usul tartışması çok konuşuldu. Değerli arkadaşlar, her bir milletvekili yine istediği zaman usul tartışması açabiliyor, bu teklifte de böyle. Her bir milletvekili istediği zaman usul tartışması açabiliyor. Milletvekilinin bu doğal hakkıdır, bunu ortadan kaldırmıyoruz, bağımsız olsun gruba ait olsun, fark etmez. Ancak usul tartışmasında düşünün, bir usul tartışması, mevcut düzenlemeye göre iki lehte, iki aleyhte onar dakika diyor, kırk dakika. Bu sadece kürsüdeki konuşma sürelerini kapsıyor. Emin olun, en aşağı on on beş dakika da ayakta geçirilen zamanlar, başka gidiş gelişler, başka başka tartışmalar, neredeyse bir usul tartışması bir saati buluyor. Bazen, çok suistimal edencesine bu kullanılmaya başlandı. Yani hak edildiği takdirde tabii ki kullanılması lazım ama günde 3 tane, 4 tane usul tartışmasını “Ya benim canım sıkıldı. Ben bugün bunu tıkayacağım.” dediğiniz anda 3 tane, 4 tane usul tartışmasıyla Meclis o gün bitiyordu, hiçbir şey yapamıyorsunuz. Şimdi de diyoruz, gene usul tartışması olsun, isteyen vekil açabilsin ama birer kişi, bir kişi lehte, bir kişi aleyhte, beşer dakika...

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Ama isteme alınması hâlinde...

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Görüşme açılır diyor orada, görüşme açılır diyor devamında.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – İşleme alınmasını bırak, her hâlükârda görüşme açılır, beşer dakikadan ikişer kişiye söz verilir.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Zaten bunun için yazılı bir işlem yok. Zaten kalktı, yerinde, ayakta “Usul tartışması açıyorum.” Dediğinde de başkan vekili bunu duyduğu anda zaten bunu işleme alıyor. İşleme aldığı anda da beşer dakika zaten lehte, aleyhte.

BEDİİ SÜHEYL BATUM (Eskişehir) –Almazsa, almadı...

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Almak zorunda, görüşme açılır.

BEDİİ SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Eskiden bu yoktu sevgili arkadaşlar. Eskiden neydi? İstemin gelmesi hâlindeydi, şimdi isteme alınması... Aynıysa neden değişiyor?

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Başkanım, uygulamada inşallah göreceğiz bunu.

BEDİİ SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – “İstemin gelmesi hâlinde” diyelim, bitti.

BAŞKAN – Şimdi orada en köklü olan iki iki değil de tek oluyor, bir leyhte bir aleyhte.

BEDİİ SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Olur ama istemin alınması hâlinde değil, istemin gelmesi hâlinde.

BAŞKAN – Getirilmek istenen daha çok o gibi geliyor bana.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Değişiklik sadece bir lehte, bir aleyhte...

Değerli arkadaşlar, evet, şimdi “huzur bozucu materyal” dendi ama materyalin nitelikleri var burada. “Döviz, pankart getirmek, çalışma düzenini, huzurunu bozucu herhangi bir materyali Genel Kurula getirmek.” Tabii ki bunlar Komisyon müzakereleri sırasında belki daha da olgunlaşacak, biz bu şekilde çıkacak diye bir kanaate de sahip değiliz. Sizler görüşeceksiniz, konuşacaksınız, Komisyon üyeleri. Başka şeyler olur olmaz, onu bilemiyorum ama bizim kanaatimiz, biz orada yasama yapacağız, çalışacağız ve bu Meclisin huzurunu bozucu birtakım eylemler, oradaki birtakım materyaller olmasını istiyoruz. Yasama materyali belki olabilir, olması da gerekiyor zaten, olmadan olmaz ama onun dışında yasamayla alakalı olmayan, tamamen orada huzur kaçırarak olan, orada sıkıntıya sebebiyet verebilecek olan... Yani her isteyen her istediği şeyle girebilir mi, bu doğru bir şey mi? Bu Parlamento.

BEDİİ SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Yazmışsınız “Döviz ve pankart getirmek.” demişsiniz. Tamam, kabul ettik. Arkasından da “Çalışma düzenini, huzuru bozucu eylemlerde bulunmak yasaktır.” dersiniz anlarız. Ama bir de diyorsun ki “Materyali getirmek.” Materyal dediğiniz zaman...

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Gözle görülür, elle tutulur, taşınabilir bir materyal.

BEDİİ SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Bunu attı arkadaşımız, bu bir materyal. Her şey olabilir.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Kalem yasama faaliyetine engel, huzuru bozucu bir materyal mi değil mi?

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Hayır, sizin dediğiniz olsun ama öyle dememişsiniz ki.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – “Huzur bozucu.” demişiz.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Çalışma düzenini ve huzurunu bozucu herhangi bir materyal...

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Tamam. Çalışma düzenini ve huzuru bozucu bir materyal değil ki kalem.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Bakın, ben atsin demiyorum, atmasın ama zaten bu, eylemde bu tür hareketlerde bulunmak yasaktır var. Atar mı adam? Ama şimdi net söyleyin. Bakın, Sevgili Burhan Kuzu da demin güldü. Adını vermeyelim bunun. Bence bunu, çok değerli bir milletvekilimizin, muhalefet-iktidar partisinin milletvekili diye söylemiyorum, çok değerli bir milletvekilimizin getirdiği fenerden huzursuz olduğunuz için getirilmiş.

BAŞKAN – Sen fenere denk geldin. Biz neleri gördük on sene burada? Neler geldi, çıktı ya? Fener bu işin son halkası.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Değerli arkadaşlar, Sayın Batum, başka başka şeyler de geldi.

Şimdi, bakın, değerli arkadaşlar, genel manada zaten bunlar. Ayrıca, biz tabii teknolojik ilerlemeleri takip etmek zorundayız. Bütün ülkeler, bütün bakanlıklar, herkes bir şekilde, şirketler de dâhil yeni teknolojik gelişmeler karşısında kendini yeniliyor. Yani orada Meclis araştırma önergelerinin okunması, onun dışında, işte genel görüşme, başka başka şeylerin okunması, bunlar birçok şey... Milletvekillerimizin, herkesin artık kullandığı e-postaları var. Bunlar e-posta yoluyla olabilir, başka türlü yollarla olabilir, kendilerine ulaştırılabilir. Bütün milletvekillerine bu işin dağıtımını yapmak bu dönemde çok kolaydır. Dolayısıyla, biz, gördüğünüz gibi, bugüne kadar ve bu incelemiş olduğumuz hükümler çerçevesinde bir milletvekilinin kanun görüşmeleri sürecinde konuşma sürelerini sınırlandırdığına dair bir hususu bana gösteremezsiniz. O yüzden, bütün bu eleştirileri ben haksız ve yersiz buluyorum. Tabii ki Komisyondaki arkadaşlar görüşecek, bu belki de daha da olgunlaşacak ama emin olun, bu Meclisin böyle bir düzenlemeye ihtiyacı var. Bu ülkenin beklemiş olduğu, acil çıkması gereken birtakım yasal düzenlemeler var ve bu Meclis bu yasal düzenlemeleri yapmak durumunda, görevimiz bu, asli görevimiz yasama organıdır. Tabii ki milletvekili arkadaşlarımız başka mercilerde de burada da gene imkânlar dâhilinde kendilerini ifade edecekler ama kanunlar üzerindeki yasama organı kanun yapar, kanunlar üzerindeki görüşmelerde hiçbir şekilde sınırlama yok, bunu arz etmek istedim.

Ben tekrar değerli Başkanımıza, Komisyonun değerli üyelerine, bütün hazıruna teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. İnşallah ülkemiz için, milletimiz için, Parlamentomuz için hayırlı bir netice çıkar.

BAŞKAN – Faruk Bey, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Şimdi, Ahmet Bey'i ben dikkatle dinledim. Yedi sekiz yerde “Demokratik muhalefet için” dedi. Bu, ne anlama geliyor? Muhalefetin demokratiğini nasıl tanımlıyor, bir. İkincisi, her şey demokratikleştirildi de sıra, bu teklifle, muhalefet mi demokratikleştirilmeye çalışılıyor?

Son sorum da...

BAŞKAN – Hiç benim dikkatimi çekmemiş bu, niye senin dikkatini çekiyor?

FARUK BAL (Konya) – 7-8 defa “Demokratik muhalefet.” dedi.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Demokraside muhalefet olmazsa olmaz, muhalefet vazgeçilmez bir unsurdur. Kastım budur.

FARUK BAL (Konya) – Lafı çarpıtmayalım.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Kastım budur benim.

BAŞKAN – Kastını söyledi ama ne yapalım artık kastı oysa, yapacak bir şey yok.

FARUK BAL (Konya) – O zaman Türkçe dilbilgisi dersi almamız lazım. Demokratik muhalefet ayrı, muhalefetsiz demokrasi olmaz ayrı.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Komisyonun değerli üyelerine ben teşekkür ediyorum.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – İktidarın sesini kısıyorsunuz, öyle ama...

BAŞKAN – Doğru... Bizden de konuşuyor da binde bir.

Şimdi, Rıza Bey, sizi dinliyoruz. İşin sonuna yaklaşıyoruz artık.

RIZA TÜRMEN (İzmir) – Sayın Aydın'ın konuşmasını büyük bir ilgiyle dinledim.

BAŞKAN – İlgiyle dinlemiş konuşmanızı.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum. Yalnız özür dilemek zorundayım, nöbetçiyim.

RIZA TÜRMEN (İzmir) – Biraz da endişeyle dinledim, onu itiraf etmem lazım.

Sayın Ahmet Aydın'ın konuşması Parlamentaoya bir bakış açısını gösteriyor, bu bir zihniyeti gösteriyor. Bu bakış açısının sadece Sayın Aydın'la sınırlı kalmayıp, aslında AKP İktidarınca da paylaşılan bir bakış açısını olduğunu sanıyorum, o yüzden endişeliyim.

Sayın Aydın'ın bakış açısı şu, kendisinin de açıkça söylediği gibi, parlamento, işte, biraz önce Sayın Oktay Bey'in ifade ettiği, bir yasama fabrikasıdır, parlamento yasa yapar, parlamento bununla sınırlıdır. Şimdi, buna böyle bakarsanız eğer, o zaman muhalefete hiç yer vermezsiniz, ortadan

kaldırırsınız, parlamento çok daha iyi çalışır. O zaman parlamentonun yasama faaliyeti çok verimli olur.

BAŞKAN – Tadı olmaz ama onun da yani aslında. Siz olmazsanız da bu işin tadı olmaz.

RIZA TÜRMEEN (İzmir) – Parlamento bu değildir Sayın Başkan.

BAŞKAN – Biraz tadı olsun da yememize engel olmasın yani.

RIZA TÜRMEEN (İzmir) – Parlamento bu değildir. Parlamento, aynı zamanda o ülkedeki demokrasinin göstergesidir, parlamento o ülkedeki demokrasinin kaynağıdır. Parlamentonun nasıl çalıştığı, ülkedeki demokrasinin işleyişine ilişkin bir meseledir. Parlamento eğer muhalefeti bastırırsa, eğer parlamento çoğulculuğa yer vermezse o zaman o ülkede de çoğulculuk yaşayamaz, o ülkede çoğulculuk bastırılmış demektir.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Buna itiraz etmiyoruz Rıza Bey, aynen katılıyorum sizin ifadelerinize.

RIZA TÜRMEEN (İzmir) – Ama böyle söylemiyorsunuz.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Öyle diyorum ama...

RIZA TÜRMEEN (İzmir) – Parlamentoyu sadece yasama faaliyeti olarak görmek...

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Asli görevi yasama organıdır, parlamento yasama organı yani tanımlaması bu, parlamento yasama organı.

RIZA TÜRMEEN (İzmir) – Bu önergelerle yaptığımız görüşmede, Sayın Başkan, bizim aslında yaptığımız görüşme, sadece parlamentonun iyi işlemesine ilişkin değildir, Türkiye’deki demokrasinin işlemesine ilişkin bir görüşmedir, o nedenle çok önemli bir görüşme. Bu getirilen önergeleri de çok önemişiyorum.

Tabii, bir şeyi merak ediyor insan: Geçmiş yıllarda böyle bir çalışma yapılmış, bir Uzlaş Komisyonu kurulmuş. Uzlaş Komisyonu işte Nevzat Bey’in anlattığı gibi bir metin ortaya çıkarmış ve bu metni parlamentoya sunmuş. Şimdi bu niye yapılamıyor? Eskiden yapılan bu çalışma yöntemi yani yöntem olarak bu yöntem bugün niye terk edilmiş? Bunu tabii sormadan geçemiyorum.

Bir de başka bir şey daha var: Bu yıl, bu parlamento dönemi içinde Meclis Başkanı işte grup başkan vekillerini -Sayın Vural’ın anlattıklarından öğreniyoruz ki – toplamış, onlarla bir mutabakata varmış, bir uzlaşya varmış. Bu Danışma Kurulunun çalışması hakkında ve bu İç Tüzük’le ilgili başka konularda bir mutabakata... Şimdi, o mutabakat da bir tarafa itiliyor, bu uzlaşya yöntemi de bir tarafa itiliyor ve böyle bir Adalet ve Kalkınma Partisi grup başkan vekillerinin imzasıyla önümüze bir önerge serisi geliyor. Yani burada şu mu denilmek isteniyor: Biz geçmiş yıllarda uzlaşya önem verirdik ama artık bu Parlamento döneminde buna önem vermiyoruz, bu Parlamento döneminde biz kendi istediğimizi empoze etmek kararlılığındayız, biz çoğunluğun tahakkümünü gerçekleştirmek

kararlılığındayız. Onun için bu uzlaşi yöntemleri geçmiş yıllardaki artık geçerli değil. Söylenmek istenen şey bu mudur? Sanki budur gibi geliyor bana. Baktığınız zaman, gerçekten yani muhalefetin sesini ortadan kaldırmaya, bastırmaya yönelik bir çaba görüyorsunuz. Yani bunu reddedemeyiz. Ne deniyor? “Danışma Kurulu önerileri üzerinde görüşme yapılmaz.” deniyor. Şimdi, Danışma Kurulu önerileri muhalefetin kendini ifade ettiği en önemli kanallardan biri. Bu kanal ortadan kaldırılıyor.

BAŞKAN – Grup önerileri...

RIZA TÜRMEK (İzmir) - Gerekçeye bakıyorsunuz, gerekçede de ne deniyor: “Gereksiz polemiklere girilmemesi için yapıyoruz.” Yani milletvekilinin konuşması bir polemik olarak kabul ediliyor. Kim karar veriyor neyin polemik neyin polemik olmadığına? Kim karar verecek buna? Buna çoğunluk partisi mi karar verecek milletvekilinin konuşması ne zaman polemiktir, ne zaman polemik değildir?

Başka şeyler de var. Mesela bakıyorsunuz, “Huzur bozucu materyal...” Neyin huzur bozduğuna kim karar verecek? Huzur ne zaman bozuluyor? Huzur hangi materyalle bozuluyor?

Huzur, efendim, çok soyut, hukuki olmayan bir kavram. Yani Meclise huzur almaya gelmiyoruz tabii, o Kalamış’ ta huzur.

BAŞKAN – Yani bayağı iş şarkıya döndü bakıyorum da.

RIZA TÜRMEK (İzmir) – Hayır, yani muhalefetin varlığı da huzursuz kılabilir iktidarı.

BAŞKAN – Yok, yok, aman aman. Muhalefetin varlığı...

RIZA TÜRMEK (İzmir) – Yani neyin huzurlu, neyin huzursuz olduğu çok çok sübjektif bir kavram. Yani böyle sübjektif kavramlar çok tehlikelidir tabii. Bütün bunlar çerçevesinde benim görüşüm odur ki... Maddeleri teker teker girmiyorum, yani onları...

BAŞKAN – Sonra onları zaten şey yaparız zamanı geldiğinde.

RIZA TÜRMEK (İzmir) – Benim görüşüm o ki yani benim mensup olduğum partinin görüşü de bu: Bunun bir kere bir hazırlık, bir alt komisyonda görüşülmesi daha doğru bir yaklaşım olacaktır.

Tabii gönül isterdi ki geçmiş yıllarda yapıldığı gibi bir uzlaşi komisyonu toplansın, bu uzlaşi komisyonunda görüşülsün, uzlaşi komisyonu bir ortak metin çıkarsın. Orada o zaman tabii, bunun anlamı çok daha farklı olurdu çünkü bugün bu yapılan şey Parlamentoyu verimli kılmak gerekçesiyle haklı gösterilemez. Bu kılıf dar geliyor, yapılmak istenen şey. Ortada bir niyet var, ortada bir irade var ve bu iradeyi örten bir şal gibi oluyor o Parlamentoyu verimli çalıştırmak kılıfı.

O nedenle yani böyle birtakım şeylere yol açmamak bakımından bir uzlaşi komisyonu toplanıp gene eski yıllarda olduğu gibi ortak bir metin çıkarsa iyi olurdu ama bu yapılmıyorsa hiç olmazsa bir alt komisyonda bunların ele alınması daha doğru bir yaklaşım olacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Rıza Bey, çok teşekkür ediyorum.

Fatoş Hanım, buyurun.

FATOŞ GÜRKAN (Adana) – Belma Hanım bir cümle söyleyeceğim dedi Sayın Başkan.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Hocam müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Belma Hanım, yani satışma olmazsa, buyurun.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Hayır, olmayacak.

Polemik konusu olmasını istemediğim iki konuyu açıklamak istiyorum Hocam. Mecliste işte öfke kontrolü olmayan, bardak atılan, el hareketleri yapılan veya tekme tokat birbirine girilen hareketleri kabul etmediğimi tekrar belirtmek istiyorum. İlkel bulduğum bu hareketler hangi partiden veya kadın-erkek kim yaparsa yapsın o hareketleri ilkel bulduğumu tekrar bildiriyorum. Meclisi veya Türkiye Büyük Millet Meclisinin şahsiyetini ilkel bulmak gibi bir şey söz konusu değil, bu konudaki polemiği yapan arkadaşın da nasıl dinlediğini anlamadım.

İkincisi: Bu Komisyonun Başkanı olarak siz benim çok eski bir Hocamsınız aynı zamanda. Ben, ayrıca bu komisyon üyesi olarak bu konuyla ilgili emirlerinizi beklediğimi söylüyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) - Yine aynı şeyi söylüyorum çünkü bu çalışmayı çok önemsiyorum ve bu çalışmanın üzerinde bir nokta bile olsa katkı olursa bizden sonrakiler için faydalı olacağını düşünüyorum.

Ben üniversitede okurken yasaların gerekçelerini okurdum. Şimdi de altı aylık sürede, geçtikten sonra geriden takip edip okuyorum, bazı şeyler beni çok üzüyor. Bizden sonraki nesiller okuyacağı için katkı olursa çok memnun olurum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkürler, sağ olun.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Salim Uslu'ya da karşı mıydınız?

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Salim Uslu?

FATOŞ GÜRKAN (Adana) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; şimdi, biraz önce bir arkadaşımız Sayın Başbakanımızla ilgili “Amerika ne derse onu yapıyor.” gibi bir şey söyledi.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Yok, öyle demedim, “Tepe tepe kullanın.” dedim. Ben “O da kullanır.” dedim.

FATOŞ GÜRKAN (Adana) – Türkiye’de 2 kişiden 1’inin oy verdiği Sayın Başbakanımıza sanıyorum ki sizin de saygı göstermeniz lazım. Onun için kınadığımı belirtmek istiyorum.

Sayın Başkanım, ben Divanda -burada daha önce Divanda çalışan arkadaşlarımız da vardı- Kâtip Üye olarak çalıştık. Tabii, Meclisin asıl görev alanı yasama ve denetim. Yalnız, bizim karşılaştığımız, maalesef çok da denetimle ilgili değil de “Acaba hangi vekil ne kadar çok soru önergesi verir.” diye bir yarış da vardı. Bir örnek vermek istiyorum: Bir vekil arkadaşın, sadece bir köyün okuluyla ilgili bir soru önergesinde sorulabilecek tam on iki tane ayrı soru önergesi vardı. Bir okulun –çok affedersiniz- WC’si, aynı okulun bilmem ne sınıfının çatısının akması, okulun yolu, vesaire, yani aynı okulla ilgili tek soru önergesinde yazılabilecek konuları on iki ayrı soru önergesinde vermişti ve ben kendisine de söylemişim bunu.

Yani maalesef, denetim de yapılsın. Mutlaka Meclisin görevlerinden biri de budur ama bunların iyi niyetle yapılması gerektiği kanaatindeyim.

Bir ikincisi: Tabii biz -Belma Hanım da biraz önce bahsetti- istiyoruz ki Meclis Türkiye’nin aynası, burası gerçekten itibar gören bir yer olsun. Özellikle kadın vekiller olarak biz çok rahatsızız buradaki tavırlardan.

Ha, belki bizim kadın vekillerimizden de hangi partiden olursa olsun hoş karşılanmayan şeyler olabilir ama artık Meclisin toplumda bir saygınlığının olması lazım. Vatandaşın içine gittiğimizde vatandaşın bize söylediği şu: “13+” diye, “7+” diye nasıl bazı filmlerde bir amblem koyuluyorsa, TRT 3’e de böyle bir amblem konulsun diye halk konuşuyorsa, o zaman hepimize.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Nasıl?

FATOŞ GÜRKAN (Adana) – Yani “13 yaşın üzeri izlenebilir.” diyor Oktay Bey.

Şimdi, vatandaş eğer böyle bir rahatsızlık duyuyorsa o zaman bizim, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki her vekilin buna ilişkin bir sorumluluğu var diye düşünüyorum.

Tabii ki her vekil konuşacak, seçmenin anlattıklarını burada dile getirecek, kanunlarla ilgili çözüm yolları arayacak, denetim yapacak ama mutlaka bunların iyi niyetle yapılması lazım.

Bir ikincisi: Birçoğumuz gelişmiş parlamentolara gittik ve orada nasıl çalışıldığını gördük. Birçok gelişmiş ülke ve parlamentolarda “karar yeter sayısı, toplantı yeter sayısı” diye herhangi bir şey yok. Gidiyoruz, 3 tane milletvekili kendi alanıyla ilgili çalışma yapıyor, STK’lar gelmiş çalışıyor. Yani orada verimli, gerçekten neler yapılabilir, ona ilişkin bir ortam var ama biz de milletvekillerimiz komisyondan koştur koştur karar yeter sayısı için gidiyor, yoklama için gidiyor. Hatta iki yıl önce, şimdi vekil olmayan bir arkadaşımız, yoklama istendiğinde arabasıyla gelirken kaza yaptı ve hâlâ tedavi görüyor.

Şimdi dün de baktım ben, bu tabloları hep görüyoruz. Muhalefetin yeter sayısı, bir partinin 20’ye yetmiyor, iki parti birleşiyor, 20 kişi oluşturuyor ve yoklama istiyor.

Tabii, şimdi bu yasal bir talep yani İç Tüzük buna imkân veriyor ama ben bunun, bu Meclisin verimliliği açısından doğru olmadığını düşünüyorum. Yoklama tabii ki istenir, karar yeter sayısı istenir ama Türkiye’de böyle bir sistem maalesef bu Meclisin verimli ve yeterli çalışmasını engelliyor.

Tabii, bu karar yeter sayısı ile ilgili de burada bir hüküm var. İnşallah gerçekleşir ve Meclis gerçek anlamda yasama faaliyetlerini yerine getirmiş olur çünkü bizim asıl çalışacağımız yer komisyonlar. Komisyonlara katkı vermemiz lazım mutlaka. Genel Kurulda da önerge dir, konuşma dir, onlarla ilgili de mutlaka vekillere de söz veriliyor zaten.

Bir tabii üçüncü konu: Burada Meclisten bürokrat arkadaşlarımız var. Buradaki Meclisin -biz Divandayken rakam verilmişti ama şimdi hatırlamıyorum- bir saatlik çalışması milyarları buluyor yani eski parayla, şimdi milyonları buluyor. Burada harcanan bu meblağı 74 milyonun hakkı diye ben görüyorum. Eğer biz bu Meclisi kilitliyorsak, çalışmasına izin vermiyorsak -her kim olursa olsun- Meclis boşuna burada açık durumda kalıyorsa bir şey üretmeden, burada hepimizin vebali var diye düşünüyorum.

Bürokrat arkadaşlarımız, burada bir saat Meclisin fazla çalışması yani fazla demeyim de boşta çalışmasının maliyetini çıkarırlarsa herhâlde hepimiz başımızı önümüze koyup düşünmemiz gerektiği kanaatindeyim.

Meclis mutlaka çalışmalı, denetim de yasama da yapmalı. Bu İç Tüzük teklifinde eksikler vardır, hatalar vardır; bunları detaylı olarak konuşuruz, tartışırız, “Uzlaşma komisyonuna gitsin” diyen arkadaşlarımız var, “Alt komisyona gitsin.” diyen arkadaşlarımız var. Ben de teknik konular da olduğu için alt komisyona gitmesi taraftarıyım ama sonuçta buradan çıkacak karar komisyonumuzdan çıkacak.

Ben özellikle, mutlaka bütün arkadaşlarımız iyi niyetle çalışıyor ama zamanı boşuna harcama konusunda maalesef Meclisimiz çok iyi durumda değil diyorum. Onunla ilgili mutlaka düzenleme yapılması lazım, bu yeter sayılarla ilgili mutlaka düzenleme yapılması lazım ve Meclisin içindeki davranışlarla ilgili mutlaka bizim düzenleme yapmamız gerektiği kanaatindeyim.

Bir de bürokrat arkadaşlarımızdan, Meclisin çalıştığı saatlerle ilgili bir, ne kadardır bunun maliyeti, onu da alırsak sevinirim.

Ben teşekkür ediyorum.

Aslında konuşacak çok şey vardı ama zaman yok diye. Özellikle biz Divanda da çalıştığımız için buradaki sıkıntıları da bire bir yaşayan vekiller olarak söz almak istedim, teşekkür ediyorum Başkanım, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Şimdi değerli arkadaşlar, 5-6 arkadaşımız var, bir alt Komisyon önerisi var. Onu okutup oylatacağım. Aşağıda bizim kanun var. Süreyya Bey, çok önemli bir şey değil de söyleyeceğiniz, şu manada, aşama olarak söylüyorum yoksa muhteva olarak...

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkan, ama biz de bizim komisyona vekil arkadaşlarımız geldiğinde onlara söz verme konusunda gereken hassasiyeti gösteriyoruz.

BAŞKAN – Vallahi, bak mesela burada hem utandık birisi diyelim, Ercan Cengiz, ilk basanlardan. Üç saattir bekliyor. Yani bende de bir vicdan denen bir şey var yoksa konu şahsınla alakalı değil. Mevlüt Bey sizden daha da önce geldi diyelim eğer bu noktada bakarsak. Misafirler başımızın tacı.

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Bekleriz efendim. Bizim şeyimiz yok. Biz sadece demin ifade edildiği gibi demokratik hakkımızı kullanıyoruz yani biz katkı olsun diye...

BAŞKAN – Herkes o hakkı kullanmak için geldi buraya. Ne yapayım abi.

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkan, katkı olsun diye.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) - Üç kelime edeceğim yani alt komisyona gideceği için.

BAŞKAN – Hayır, aşağıda kanun var, benim kendi kanunum var.

Buyurun Mevlüt Bey.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Şimdi efendim, ben üç kelime edeceğim; bir, şahsi söz hakkı gasbediliyor. Kanun daha matbaadan çıkıyor, numarayı aldığı anda gruplar, özellikle iktidar partisi grubu gidip gasbediyor. Benim hakkımı kimsenin gasbetmeye hakkı yok. O şahsi söz. Ben, kanun bana gelmeden böyle bir hak bilmiyorum. Bilmediğim bir konuda gidip “Ben şahsi söz istiyorum.” demek, ama Kanunlar da uyuyor ve kapatıyor orayı. Bir kere “Şahsi söz” diye bir şey yok. Bunu gruplara verin, kendi arasında gruplar dağıtsın çünkü böyle bir uygulama yok. İktidar partisi kapatıyor onu. Benim hakkım gasbediliyor. Kanunlar da bunu böyle uyguluyor; bir.

İki: Önergeler aynı şekilde. Numara alır almaz yedi tane önerge dolduruluyor. Ta ki gruplar önerge verirse birer hakkı var ancak ben bir milletvekili olarak önerge verme hakkım elimden alınıyor Sayın Başkan. Yani bunu söyleyeyim, iki.

Üç: Sözlü sorularda ben sormuşum on soru, on soruma cevap veriyor; siz sormuşsunuz bir soru, size de bir dakika veriyor, bana da bir dakika veriyor. Bu hak değildir. Benim eğer on sorum varsa, on sorumu bir dakika da değil belli bir makul süre, bir sorusu olan da bir dakika, on soru da olsa cevap verir bir dakika.

Onun için, Sayın Başkan, bu üç konu, milletvekilinin hakkını gasbediyor.

BAŞKAN – Kayıtlara geçti.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Süreyya Bey buyurun.

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkanım, değerli komisyonumuzun değerli üyeleri değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bu İç Tüzük çalışmalarının Meclisimiz için, milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Şimdi, Sayın Başkanım ifadenizde dediniz ki: “Yani söylediklerinizin işte önemi ne olur?” dediniz.

BAŞKAN – O manada söylemedim efendim, hayır.

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Ben sadece, izniniz olursa...

BAŞKAN - Alt komisyona göndereceğim için o manada söyledim.

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Biliyorum, anladım efendim.

BAŞKAN – Yoksa muhtevasını bilmediğim şeye nasıl karşı çıkarım yani.

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Ben, sadece, izin vererseniz bir konuya değinmek istiyorum. Bu da teklifin çerçeve 2’nci maddesiyle, biliyorsunuz, bu Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü’nün 20’nci maddesinde yapılan değişiklikle komisyonlar yeniden yapılandırılmakta. Burada dokuzuncu bentte Ekonomi, Gümrük, Ticaret, Kalkınma, Mali İşler Komisyonu kurulmakta.

Şimdi, bilindiği üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü’nde komisyonların görev alanları düzenlenmemiş, tasarı ve tekliflerin hangi komisyonlarda görüşüleceğinin takdiri de Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bırakılmıştır ancak Plan ve Bütçe Komisyonunun kuruluş ve görev alanları ise anayasal ve yasal dayanak temelleri üzerine oturtulmuş ve hatta, Anayasa’da “Bütçe Komisyonu” olarak tanımlanan komisyon, İç Tüzük’e 1996 yılında eklenmiştir. 1973 İç Tüzüğü üzerinde hâlâ devam ediyoruz ancak 1996 yılına kadar da bu Plan Bütçe Komisyonu tanımlanmamış olmasına rağmen bu manada görevini sürdürmüştür.

Şöyle bakıyoruz, bu 1996 yılında yapılan değişiklikle Plan ve Bütçe Komisyonu kurulurken gerekçede Plan ve Bütçe Komisyonunun görev alanları ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır ve şu şekilde ifade edilmiştir gerekçede: “Başkanlıkça, Hükûmetçe ve Genel Kurulca kalkınma planıyla ilgili görülen kanun tasarı ve tekliflerini, kamu harcama veya gelirlerinde artış veya azalış gerektiren kanun tasarı veya tekliflerini ve sadece belli hükümleri bu niteliği taşıyan kanun tasarı ve tekliflerinin söz konusu hükümlerine.

Vakıflar, millî emlak, vergi, resim, harçlarıyla ilgili kanun tasarı ve tekliflerine, genel ve katma merkezî yönetim bütçe kanun tasarılarına, cari yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören

değişiklik tasarıları ile cari ve ileriki yıl bütçelerinde mali yük getirecek nitelikte kanun tasarı ve tekliflerine, kesin hesap kanun tasarılarıyla, genel ve katma bütçeli dairelere bağlı döner sermayelerin kesin hesaplarının onaylanmasına dair kanun tasarılarına, mali işlemler ve hükümlerle ilgili diğer kanun tasarı ve tekliflerini, Sayıştay tarafından kanun göndericiye verilen raporları inceleyeceği net olarak belirtilmiştir.

Gerekçeden de anlaşılacağı üzere, mali nitelikteki işlemler, kamu harcamalarında ve gelirlerinde artış ve azalışa neden olacak nitelikteki tüm tasarı, teklif ve kanun hükmünde kararnamelerin Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi öngörülmüş ve uygulama da bu yönde yapılmıştır.

Anayasa'mızın 162, 163 ve 164'üncü maddeleri 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kanunu, 3067 sayılı Kalkınma Planlarının Yürürlüğe Konması ve Bütünlüğün Korunması Hakkındaki Kanun, Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü ve teamül ve uygulamalar ortada dururken teklifin çerçeve 2'nci maddesi dokuzuncu bendinde oluşturulan yeni komisyon bir kavram kargaşasına yol açacaktır.

Oysa Anayasa'mızın Bütçe Komisyonu Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nde "Plan ve Bütçe Komisyonu" olarak adlandırdığı komisyonun Parlamento hukukunda ayrı bir yeri vardır. Bundan ötürü sözü edilen komisyon oluşum biçimi ve görevleriyle doğrudan Anayasa'da düzenlenen tek komisyondur.

Anayasa'nın 161 ve 162'nci maddeleri bütçenin hazırlanması, uygulanması ve görüşülmesine, anılan komisyonun -bütçe komisyonun- çalışması ekseninde düzenlemiş, 163'üncü maddesi ise Bütçe Komisyonu adını hiç zikretmemekle birlikte cari yıl ve ileriki yıl bütçelerini etkileyebilecek her türlü kanun tasarı ve teklifinin Bütçe Kanunu'yla ve bütçe dengesiyle yakın ilgisinin kurgulamakta, bir bakıma bu tür tasarı ve tekliflerin Bütçe Komisyonunun incelemesinden geçmesi zarureti işaret etmektedir.

Aynı şekilde, 3067 sayılı Kalkınma Planlarının Yürürlüğe Konması ve Bütünlüğünün Korunması Hakkında Kanun'un 3'üncü maddesi, kamu harcama veya gelirlerinde artış veya azalış gerektiren kanun tasarı ve tekliflerini veyahut belli maddeleri bu niteliği taşıyan tasarı veya teklifleri Plan ve Bütçe Komisyonunun inceleyeceği hükmünü vurgulamaktadır.

Aksi hâlde, harcama ve gelir boyutu itibarıyla söz konusu olacak kanun değişikliklerinin kamu mali politikası ve bütçe bütünlüğü içerisinde ele alınması mümkün olamaz hâle gelecektir. Teklifin çerçeve 2'nci maddesinin düzenlemesinin Anayasa'nın ve 3067 sayılı ve ilgili diğer kanunların zikredilen maddelerine rağmen, birçok komisyonun görev alanının yalnızca kalkınma planlarına, bütçe ve kesin hesap kanunlarına indirgemek istediği düşünülmektedir.

Bu çerçevede, dokuzuncu bentte kurulması öngörülen "Ekonomi, Kalkınma, Gümrük, Ticaret ve Mali İşlemler Komisyonu" adının sadece "Gümrük ve Ticaret Komisyonu" olarak bırakılması, buradan,

bu bentten “Ekonomi, Kalkınma ve Mali İşler” ifadelerinin Anayasa ve ilgili kanunlar gereğinde çıkartılmasının uygun olacağı noktasında bir görüş belirtmek istiyorum ve değerli komisyon üyesi arkadaşlarımızın da önümüzdeki süreçte alt komisyon ya da komisyon sürecinde bir önergeyle bu yanlışlığı düzelteceklerini ümit ediyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Süreyya Bey.

Ercan Bey, buyurun, sizi de kısaca dinleyelim. Kusura bakma.

ERCAN CENGİZ (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Ben de zamanı çok fazla almamak için kısaca birkaç şeyi söyleyeceğim.

Sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri; parlamentolar milletlerin iradelerinin temsil edildiği yerlerdir. Dolayısıyla, milletvekili faaliyetlerinde kısıtlama getirilmesi kabul edilemez bir düşüncedir. Oysa getirilen bu düzenlemeyle, milletvekillerinin hem konuşma sürelerinde hem de konuşmacı sayılarında sınırlama getirilmektedir, kısaca, milletvekili faaliyetlerine kota konulmaktadır.

Türkiye yepyeni bir sisteme geçiş yapıyor. Yürütmede, Cumhurbaşkanlığında, yargıda yeni bir düzene geçildi. Öyle görünüyor ki yeni düzende Meclis de nasibini alıyor. Bu düzende muhalefete ihtiyaç yok, ilk aşamada sesi kısılmalı, etkisizleştirilmeli; böylece dünyaya eş benzeri olmayan Türkiye’ye özgü bir demokratik sistem armağan etmiş olacağız.

Arkadaşlar, muhalefetin olmadığı ülkeler antidemokratik ülkelerdir. Hem demokrat olduğunuzu söyleyeceksiniz hem de muhalefet olmasın diyeceksiniz. Bu olmaz. Parlamentoların en önemli özelliği, orada konuşulmasıdır. Aslında bırakınız böyle bir teklifi, böyle bir öneriyi getirmek bile antidemokratik bir tavidir. Olanlara bakıldıkça gelecek adına kaygı duymamak neredeyse imkânsız. Kısaca, bu teklifte ortaya konan niyet, muhalefetin gereksizliği düşüncesidir. Meclis faaliyetlerini kısıtlarsanız milletvekillerinin fikir ve düşüncelerini ifade etmelerini engellerseniz, o rejimin adı demokrasi olmaz.

Yargının bağımsızlığının ortadan kaldırıldığı, yürütmenin olabildiğince güçlendirildiği, yasama faaliyetlerinin kısıtlandığı bir rejim nasıl demokrasi olabilir? Bu rejim, açıkça bir diktatörlüktür.

Şimdilik söyleyeceklerim bunlardan ibarettir, bu nedenlerle teklife karşı olduğumuzu ifade ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Ayşe Hanım, son söz sizin.

Buyurun.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Aslında, Meclis başkanlarının tutumları aleyhine biliyorsunuz tartışma açılır ama neyse efendim, teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Komisyon başkanları için öyle bir tartışma yok.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Sağ olunuz efendim.

Ben öncelikle, emeğe geçen herkese teşekkür ediyorum, bu tasarının hazırlanmasında emeğe geçen herkese teşekkür ediyorum çünkü dört yıldır -dört buçuk yıl oldu- Meclisteyiz ve Meclisin nasıl kilitlenmeye çalışıldığını ve Meclisin çalışamaz hâle getirilmeye çalışıldığını çok iyi gözlemledik, hepimiz gözlemledik. Bu anlamda belki ona bir çare olur bu düzenleme, teşekkür ediyorum.

Hocam, bir iki şeyi de belirtmeden geçemeyeceğim. Sadece düzenlemeyle ilgili değil, sonuçta bizler burada partilerimizi temsilen bulunuyoruz ve partilerimizin aleyhine ve genel başkanlarımız aleyhine yapılan eleştiriler ve hakaretleri de görmezden gelemeyiz. İzninizle bir iki konuya değinmek istiyorum.

Cumhurbaşkanlığı seçimiyle ilgili yoğun bir şekilde yine konuşuldu şu anda Genel Kurulda görüşülen yasayla ilgili, Cumhurbaşkanının seçilme usul ve esaslarıyla ilgili ve şunu gördüm ben ve hatta biraz önce yanımda oturan muhalefetten arkadaşşa da espri yoluyla dedim ki: “Siz, Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde belki göstereceğiniz aday seçilecek, niye baştan kayıp olarak görüyorsunuz?” Gerçekten ben bunu anlamış değilim. Şu anda Cumhurbaşkanlığı seçimini biz, halkın oyuyla seçilmesi şeklinde referandumla değiştirdik ve artık halk karar verecek. O noktada da “Bu kişi seçilecek, ona göre düzenleme yapıldı.” diye halkın iradesine şimdiden ipotek koymanın ne kadar demokratik olacağını ben sizlerin takdirine sunuyorum ve nedense de çoğulculuk sistemi, AK PARTİ 3 kez oylarını artırarak iktidar olduktan sonra gündeme geldi. Yani şu konuşmaları görüyorum ben, birçoğu da bizden yaşça büyük ve hukukçu ağabeylerimiz var. “Çoğunluk hegemonyası, çoğunluk hegemonyası” şeklinde tabirler var. Ben bunu anlayamadım, Hocam sizler mi bize yanlış öğrettiniz hukuk fakültelerinde?

BAŞKAN – Vallahi, ben ne öğrettiğimi biliyorum...

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Azınlığın mı hegemonyası diktatörlüktür, çoğunluğun mu? Halkın iradesiyle gelen ve halkın isteklerini gerçekleştiren partiler nasıl diktatörlükle suçlanıyor, gerçekten bunu anlamış değilim, hukukçu olarak da anlayamıyorum.

AK PARTİ hükümetlerinin başarıları halkımız tarafından görüldü ve üçüncü kez yoğun bir şekilde oy verilerek iktidar yapıldı ama bir taraftan da Sayın Başbakanımıza “Amerika Birleşik Devletleri sizi tepe tepe kullansın.” demek, hem halkın iradesine saygısızlık hem Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesine saygısızlıktır diye düşünüyorum Hocam, kusura bakmayın.

Biraz önce Ünal Bey'in söylediklerine de çok iyi katılıyorum, çok doğru söylüyor. Hepimiz hukukçuyuz. Biliyoruz ki bizlere sizler öğrettiniz hukuk fakültelerinde, “Kanuna karşı hile” diye bir durum var Hocam. Burada da Meclis İç Tüzüğü kullanılarak Meclis işlevini yerine getiremez hâle getirmeye çalışılıyor. Konuşma süreleri, gerek soru önergeleri... Belki bazılarında bizim de katıldıklarımız var ama çoğu kez bunu geçen dönem gördük, Anayasa oylamaları sırasında aynı önerge sürekli, bütün maddelerde okundu ve beş yüz kelimeye yakın bir önergeydi. Değişen bir şey yoktu, aynı şey okunuyor. Yani amaç orada, Meclisin zamanını gasbetmek, çalışamaz hâle getirmek.

Bir taraftan da şöyle söylendi bizim partimizle ilgili: “Sizler liderinize bağlısınız.” Bizler tabii ki liderimize bağlıyız, bizler de birlik ve bütünlük esası söz konusu ama bir taraftan da geçen sene yani 2010'daki Anayasa oylamalarında CHP ve BDP milletvekilleri, sandığın başına dahi gidemediler Genel Kurulda. Bu şekilde onların iradelerine ipotek konuldu. Bunun da özellikle altını çizmek istiyorum. Bize demokrasiden, insan haklarından bahsedenler, kendi milletvekillerinin oy kullanmasını bile engellediler; velev ki belki yapılan Anayasa değişikliğinin ne kadar doğru olduğunu görürler de oy verirler diye sandık başına gitmeleri engellendi.

Biz siyasi partileri eleştirirken o partilere oy veren halkı, vatandaşı da düşünüyoruz ve ona göre siyasi parti liderlerine hakarete varan eleştirilerde bulunmuyoruz. Bu hassasiyetin, iktidar partisi Genel Başkanına ve Başbakanına da yapılmasını lütfen rica ediyorum. Bu, halka karşı da saygısızlık.

Kanunların yapım sürecinin, biliyorsunuz, esas mutfağı komisyonlar. Komisyonlardaki çalışmalar daha etkili ve verimli bir hâle getirilmeli ki Meclisteki çalışma süreleri ona göre belirlensin. Meclislerde, biraz önce Fatoş Hanım da söyledi, demokrasileri çoğu zaman bize örnek gösterilen ülkelerde konuşma süreleri çok daha kısadır çünkü esas çalışmalar komisyonlarda yapılıyor. Dolayısıyla, Mecliste daha verimli bir şekilde kanun yapım süreci yaşanabiliyor. Bu anlamda da belki etkisi olacaktır bu düzenlemenin diye düşünüyorum.

Biz burada özellikle iktidar partisi olarak ülke sorunlarını gidermek durumundayız, halka karşı sorumluluğumuz var. Meclisin oylanması ve çalışmasının engellenmesini kabul etmemiz bizden beklenmemeli. Bunun özellikle altını çiziyorum. Halkımıza karşı sorumlu olan, yapılamayanların hesabını veren biziz, muhalefet değil. Bunun özellikle altını çizmek istiyorum.

Bir de bir büyüğümüz teamüllerden bahsetmişti. Türkiye bu teamüllerden aslında bugüne kadar çok çekti. İktidarda kalması istenmeyen ve seçimleri de kaybetmesi imkânı olmayan hükûmetler, bu ülkede askerî darbeyle görevden alındı ve uzaklaştırıldı ve bu da bir teamül hâline gelmişti ne yazık ki Hocam. Bu nedenle, askerden ve darbeden medet umanların, Parlamantonun iradesini ve benzeri konuları konuşmaları da ne kadar demokratik, bunu da anlayabilmiş değilim. Gerçekten çoğu zaman hayal kırıklığına uğruyoruz yapılan konuşmaları dinlerken.

Ben bu çalışmanın inşallah hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Hocam, teşekkürler ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Ayşe.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Sayın Başkan, muhakkak oylamaya gideceksiniz ama tutanaklara girsin diye söyleyeyim. Ben de Sayın Türkmenoğlu’nun bu konuşmasından gerçekten üzüldüğümü ifade etmek istiyorum çünkü “Parlamentoda iktidar halka karşı sorumlu, 3 kere de iktidarı aldı, o yüzden muhalefet çok fazla konuşmasa da olabilir.” diyen bir iktidar partisi milletvekilinin çok değerli anlayışını mutlaka koymamız lazım.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Yani siz her zaman böyle yapıyorsunuz, çarpıtlıyorsunuz. Asla böyle bir şey söylemedim. Sizler Parlamenti kilitleyorsunuz, bizler de çalıştırmak zorundayız, bunu söyledim, bu gayet açık.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – Hayır. Şimdi, “Biz sorumluyuz, 3 kere iktidara geldik...” Tekrar söylüyorum, biliyorsa bana söylesin, Fatoş Hanım da söylesin, dünyada “demokratik” diyen ve “Muhalefet çok fazla konuşmasın, beş dakika yeter, üç dakika yeter.” diyen bir tane ülkeyi bana gösterin.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Hocam “Muhalefet konuşmasın.” diye böyle bir tabir kullanmadım.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) - Deyin ki arkadan da grup başkan vekilinin gelip “Hayır, hayır yasama faaliyetlerinde kısımadık.” deyip “yasama faaliyeti”nden de sadece “yasa yapma”yı anladığı bir ülkeyi bana gösterebilir buradaki arkadaşlar... Bak İngiltere’de böyledir. Grup başkan vekili geliyor diyor ki: “Yasama faaliyetinde kısımadık. O yasa yapmada kısımadık.” Ve bunu, yasama faaliyetini sadece yasa yapma anlıyor.

Sayın Türkmenoğlu da diyor ki: “3 kere iktidara geldik, işimizi engelliyorlar.”

“Hangi işlerini engellediler?” diye bile sormuyorum, “Anayasa’yı bile on beş günde yapan bir ülke var mıdır?” diye sormuyorum çünkü “Hayır.” diyecek...

BAŞKAN – Sorma, sorma.

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) - ...sen de cevap veremeyeceksin, Hocasıymışsın Sayın Türkmenoğlu’nun. Amma velakin şunu özellikle vurgulamak istiyorum: Böyle bir anlayışa sahip olduğunuzu düşünmek bile istemiyorum.

BAŞKAN – Ya, Süheyl iyi...

BEDİL SÜHEYL BATUM (Eskişehir) – “Biz bunu beğendik.” deyin ama şunu savunmayın: “Çok güzeldir bu, kesmiyoruz muhalefetin sesini, Parlamentoda çok da fazla konuşmayın.” diyen bir anlayışa sahip olduğunuzu düşünmek istemiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

FATOŞ GÜRKAN (Adana) – Bir milletvekilimiz “Hiç konuşturamuyorsunuz.” dediğinde konuşma süresine baktık, en çok konuşan vekildi. Onu da hatırlatmak isterim. İsim vermiyorum.

BAŞKAN – Hep öyle diyenlerden korkacaksın, yemem diyenden korkacaksın.

Okuyoruz:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Komisyonumuzda görüşülmekte olan Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü’nde değişiklik yapılmasına dair tekliflerin değerlendirilmesi, birlikte ele alınması için bir alt komisyon kurulmasını teklif ederim.

Mustafa Şentop

İstanbul

Gerekçe:

Komisyonumuzda birden fazla teklif bulunmakta, ayrıca Anayasa değişikliklerine paralel bazı hükümlerin değerlendirilmesi icap etmektedir. Bu şekilde bir teknik çalışmayı alt komisyonun yapması daha doğru olacaktır.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, üç saatten bu tarafa geneli hakkında görüşmelerimizi tamamlamış olduk.

Tabii, İç Tüzük değişiklikleri zor değişiklikler. Yani Meclisin anayasası. Biz “Sessiz Anayasa” diyoruz. İktidar-muhalefet dengesinin güzel gözetilmesi lazım.

Maksat burada şu: Hem Hükûmet söz verdiği icraatları yerine getirebilmeli hem de muhalefetin elbette ki söz hakkı, konuşma hakkı, muhalefet hakkı mümkün olduğu kadar engellenmemeli. Kısıtlanma diye bir şey yok, engellenmemeli ve o dengeyi iyi kurmak lazım.

Bizim İç Tüzük’ümüz çok detaylı aslında. Tabii, sil baştan da gözden geçirilmesi lazım ama Zannediyorum bu, altı-yedi aylık çalışma. İktidar grup başkan vekilleri böyle bir, “törpüleme” dediğim benim, çok, öyle hani biraz fazla abartıldı gibi geliyor, bir törpüleme türünden birtakım değişiklikleri getirmiş gündemimize ama gene de bir alt komisyona bunu gönderelim. Sadece bizim öneremiz değil, gördüğüm kadarıyla muhalefet partilerimiz de Rıza Bey olsun, Sayın Bal olsun dillendirdiler. Bir alt komisyona bunu gönderelim. Kısa zamanda arkadaşlar bunu zaten değerlendiriyorlar. Bizim Komisyon, üretken, çalışkan bir komisyon.

Bu şekilde, tecrübeli bir arkadaşımız Yahya Akman; eski dönemlerde de bu komisyonlarda çok çalıştı. Sema Ögüş Hanımefendi ve Hilmi Bilgin, Ali Özgündüz, Nevzat Korkmaz. Beş ismi bu şekilde belirlemiş olduk.

Alt komisyona gitmeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yani önümüzdeki salı akşamına kadar bunu tamamlamak üzere bu süreyi veriyoruz. Çarşamba günü de göndeririz, perşembe, geçen hafta yaptığımız gibi tekrar bunu masaya yatırırız, inşallah o gün de hep beraber tamamlarız diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi aşağıdaki çalışmamıza hepiniz davetlisiniz; buyurun.

Kapanma Saati: 13.33